

YAKIN DOĞU ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSİTÜSÜ
GÜZEL SANATLAR ANA BİLİM DALI
RESİM EĞİTİMİ YÜKSEK LİSANS PROGRAMI

KUZEY KIBRIS TÜRK CUMHURİYETİNDE KÖY
KADIN KURSLARINA DEVAM EDEN
KURSIYERLERİN SANAT KURSLARINA KATILMA
AMAÇLARI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Gülistan TANIŞMAN

Lefkoşa

Haziran, 2019

YAKIN DOĞU ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSİTÜSÜ
GÜZEL SANATLAR ANA BİLİM DALI
RESİM EĞİTİMİ YÜKSEK LİSANS PROGRAMI

KUZEY KIBRIS TÜRK CUMHURİYETİNDE KÖY
KADIN KURSLARINA DEVAM EDEN
KURSIYERLERİN SANAT KURSLARINA KATILMA
AMAÇLARI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Gülistan TANIŞMAN

Tez Danışmanı:
Doç. Dr. Engin BAYSEN

Lefkoşa
Haziran, 2019

JÜRİ ÜYELERİNİN İMZA SAYFASI

Yakın Doğu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü'ne,

Gülistan TANIŞMAN' ın “Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyetinde Köy Kadın Kurslarına Devam Eden Kursiyerlerin Sanat Kurslarına Katılma Amaçları” isimli çalışması Haziran 2019 tarihinde jürimiz tarafından Güzel Sanatlar Ana Bilim Dalı'nda YÜKSEK LİSANS TEZİ olarak kabul edilmiştir.

Adı Soyadı

İmza

Üye (Başkan) :Yrd. Doç.Dr. Fatma MİRALAY

Üye :Prof. Dr. Fahriye ALTINAY AKSAL

Üye (Danışman) :Doç. Dr. Engin BAYSEN

Onay

Yukarıdaki imzaların, adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylıyorum.

.../.../2019

Prof. Dr. Fahriye ALTINAY AKSAL
Eğitim Bilimleri Enstitü Müdürü

ETİK İLKELERE UYGUNLUK BEYANI

Bu tezin içinde sunduğum verileri, bilgileri ve dokümanları akademik ve etik kurallar çerçevesinde elde ettiğimi; tüm bilgi, belge, değerlendirme ve sonuçları bilimsel etik ve ahlak kurallarına uygun olarak sunduğumu; çalışmada bana ait olmayan tüm veri, düşünce sonuç ve bilgilere bilimsel etik kurallarının gereği olarak eksiksiz şekilde atıf yaptığımı ve kaynak göstererek belirttiğimi beyan ederim.

....../.../2019

Gülistan TANIŞMAN

ÖNSÖZ

Eğitim, kadınların verimliliğini arttırmakta, işgücü piyasasında istihdam fırsatı sağlamakta ve bireysel geliri arttırarak ekonomik büyümeye katkıda bulunmaktadır. Eğitim, kadınların işgücüne katılımını artırarak ailede ve toplumda güç, kendine güven ve saygınlık kazanmalarını sağlamaktadır. Tüm bu kazanımlar nedeniyle dünyanın birçok bölgesinde, özellikle gelişmekte olan ülkelerde kadın yetişkin eğitimi programları geliştirilmektedir.

Bu araştırmada, yetişkin eğitimi alanında köy kadın kurslarına eğitime gelen kursiyerlerin kurslara katılma amaçları belirlenmiştir. 2018-2019 eğitim öğretim yılı bahar döneminde düzenlenen meslek kurslarına katılan yetişkinlerin kurslara katılma amaçlarını belirlemek için nitel araştırma yöntemi kullanılmış, araştırma deseni olarak da etnografi seçilmiştir. Bu araştırma deseni ile kursiyerlerin doğal ortamlarında orijinal bir çalışma olması için bana desteğini esirgemeyen danışmanım Doç. Dr. Engin BAYSEN'e ders dönemindeki ilham verici bilgileri her an desteği ile araştırmamı derinleştiren katkısı için minnettarım. Kıymetli zamanı, desteği ve anlayışı ile çalışmama yol gösteren hocama gönülden teşekkür ederim. Alanımızın değerli hocası Yrd. Dr. Fatma MİRALAY'a teşekkür ederim.

Araştırmamın yapılabilmesindeki katkılarından dolayı kurslara katılan yetişkin katılımcılara, Atatürk Meslek Lisesi ve Akıncılar köy kadın kursu kursiyerlerine, bu araştırmaya destek oldukları ve önerilerde bulundukları için gönülden teşekkür ederim.

Araştırma da benden desteğini esirgemeyen Uz. Abdülislam TANIŞMAN'a katkılarından dolayı teşekkür ederim.

Hayatımın her aşamasında maddi ve manevi desteklerini benden esirgemeyen, bugünlere gelmemde büyük katkıları olan ve haklarını hiçbir zaman ödeyemeyeceğim annem Halime TANIŞMAN 'a babam Mehmet Emin TANIŞMAN 'a, ablam Seher TANIŞMAN'a ve kardeşlerime teşekkürlerimi sunarım.

Gülistan TANIŞMAN

ÖZET

KUZHEY KIBRIS TÜRK CUMHURİYETİNDE KÖY KADIN KURSLARINA DEVAM EDEN KURSIYERLERİN SANAT KURSLARINA KATILMA AMAÇLARI

TANIŞMAN, Gülistan

Yüksek Lisans Tezi, Güzel Sanatlar Ana Bilim Dalı Resim Eğitimi Yüksek
Lisans Programı

Danışman: Doç. Dr. Engin BAYSEN

Haziran 2019, 67 Sayfa

Bu araştırmada Kuzey Kıbrıs'taki köy kadın kurslarına 2018-2019 öğretim yılı bahar döneminde KKTC'deki köy kadın kurslarına devam eden kursiyerlerin sanat kurslarına katılma amaçlarının belirlenmesi hedeflenmiştir. Yetişkinlerin kurslara katılmaktaki esas amaçlarına yer verilmiştir. Bu araştırmada nitel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Araştırma deseni olarak etnografi seçilmiştir. Nitel kısmında literatür taraması yapılmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu KKTC'deki köy kadın kurslarına katılan kursiyerler oluşturmaktadır. Çalışmada kursiyerler ile mülakat yöntemi görüşmeler yapılmıştır. Araştırma nitel kısmında katılımcılar ile ilgili biyografik bilgileri ortaya çıkarmak için sorulan sorular bulunmaktadır. İkinci kısmında ise kursa katılma amaçlarını belirlemek için sorulan sorular üçüncü bölümde ise araştırmacı konunun derinlemesine inmek için sorduğu sorular bulunmaktadır. Bu sorular kurslara katılma katılım nedenlerini ortaya çıkarmak amacıyla sorulmuştur. Kursiyerlerin kurslara katılma nedenleri beş kategoride toplanmıştır. Bu kategoriler ekonomik, sosyal, psikolojik, sağlık ve eğitimidir. Ekonomik nedenler kategorisi para kazanmak, kendi ve yakınlarının ihtiyaçlarını karşılamak gibi alt kategorilerden oluşur. Psikolojik nedenler kategorisi ise emekliliğin oluşturduğu sorunlarla baş etmek veya bir yakın kaybı gibi alt kategorilerden oluşmaktadır. Sağlık ve Eğitim kategorileri için herhangi bir alt kategori oluşturulmasına gerek kalmamıştır.

Anahtar kelimeler: Kadın eğitimi, Yetişkin eğitimi, Sanat eğitimi, Yaşam boyu eğitim

ABSTRACT**THE OBJECTIVES OF THE COURSES CONTINUING TO THE VILLAGE
WOMEN COURSES IN THE TURKISH REPUBLIC OF NORTHERN
CYPRUS****TANIŞMAN, Gülistan****Master Thesis, Fine Arts Department Painting Education Master Program****Advisor: Assoc. Dr. Engin BAYSEN****June 2019, 67 Pages**

In this research, it was aimed to determine the aim of participating in art courses of trainees attending village women courses in TRNC during the spring of 2018-2019 academic year. The main objectives of adults in attending courses are given. Qualitative research method was used in this research. Ethnography was chosen as the research design. In the qualitative part, the literature was searched. The study group of the study consists of trainees who participated in village women courses in TRNC. Interview method interviews were conducted with trainees. In the qualitative part of the research, there are questions asked to reveal biographical information about the participants. In the second part, the questions asked to determine the purpose of participating in the course, in the third part, the researcher asked the questions to go down in depth. These questions were asked to reveal the patterns of participation in courses. The reasons for the attendance of the trainees are divided into five categories. These categories are economic, social, psychological, health and education. The economic reasons category consists of sub-categories that make money and meet the needs of their own and their relatives. The psychological causes category consists of sub-categories of coping with the problems posed by retirement and close loss. There is no need to create any sub-categories for the Health and Education categories.

Keywords: Women's education, Adult education, Arts education, Life-long education

İÇİNDEKİLER

JÜRİ ÜYELERİNİN İMZA SAYFASI	i
ETİK İLKELERE UYGUNLUK BEYANI.....	ii
ÖNSÖZ	iii
ÖZET	iv
ABSTRACT.....	v
İÇİNDEKİLER	vi

BÖLÜM I

GİRİŞ	1
1.1. Problem Durumu	6
1.2. Araştırmanın Amacı	7
1.3. Araştırmanın Önemi	7
1.4. Tanımlar	9
1.5. Kısaltmalar	10

BÖLÜM II

KURAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR	11
2.1.Kadın Eğitimi ve Tanımı	11
2.1.2.Kadın ve Cinsiyet eşitliği	12
2.1.3.Cumhuriyet Döneminden Önce Kadın Eğitimi	14
2.1.2.Cumhuriyet Döneminde Kadın Eğitimi.....	15
2.1.3.Halkevleri Döneminde Kadın Eğitimi	15
2.1.4.Kadının Eğitimi ve İstihdamı	16
2.2. Yetişkin Eğitimi İle Yaşam Boyu Eğitim Katkısı	16
2.2.1.Yetişkin Eğitimi Kavramı ve Tanımı	18
2.2.2.Yetişkin Halk Eğitiminin Amacı	19
2.2.3.Yetişkin Halk Eğitiminin Önemi ve Gerekliliği.....	20
2.2.4.Türkiye’ de Yetişkin Eğitimin Tarihçesi	21
2.2.5.Türkiye de Yaygın Eğitimin Yeri	24
2.2.6. Kıbrıs’ ta Yetişkin Eğitimi.....	24

2.3. İlgili Araştırmalar	26
--------------------------------	----

BÖLÜM III

YÖNTEM.....	28
-------------	----

3.1. Çalışma Grubu.....	30
3.1.1. Katılımcılar ile ilgili bilgiler.....	30
3.2. Veri Toplama.....	38
3.3. Veri Toplama Aracı.....	38
3.4 Veri Toplama Süreci	39

BÖLÜM IV

BULGULAR.....	42
---------------	----

4.1. Temel bulgular	42
4.2. Ekonomik	42
4.2.1. Para kazanmak	43
4.2.2. Kendi ve yakınlarının ihtiyaçlarını karşılamak.....	43
4.3. Sosyal Nedenler.....	44
4.4. Psikolojik Nedenler	44
4.4.1. Emekliliğin oluşturduğu sorunlarla baş etmek	44
4.4.2 Yakın Kaybı.....	45
4.5. Sağlık.....	46
4.6. Eğitim	46

BÖLÜM V

SONUÇ ÖNERİLER	48
----------------------	----

5.1. Sonuç	48
5.2 Öneriler.....	49

KAYNAKÇA.....	50
---------------	----

EKLER.....	53
------------	----

Ek:1 Köy kadın kursları	54
Ek:2 KKTC Milli Eğitim Bakanlığı İzin Belgesi	55
Ek: 3 Bilimsel Araştırmalar Etik Kurulu.....	56

TABLÖLAR LİSTESİ

Tablo 1: Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyetinde örgün ve yaygın eğitime katılma yaş aralığı tablosu.....	3
Tablo 2: Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyetinde yaygın eğitim kurslarına katılan kursiyerlerin kurslara katılma oranları.....	5
Tablo 3: Çalışmaya katılan kursiyerlerin demografik bilgileri.....	34
Tablo 4: Kıbrıs Türk Cumhuriyetinde yaygın eğitimin verildiği okullar.....	37
Tablo 5: Araştırma sonucunda ortaya çıkan kategoriler tablosu.....	43

BÖLÜM I

GİRİŞ

Sanat yapmak, sanatı anlamak, sanata ilgi göstermek, insanın hayatının bir parçasıdır. Sanat toplumların yapı taşıdır. Bireyler sürekli keşfetmek, yeni bir şeyler öğrenmek durumundadır. Sanat eğitimi bireyin yapımçı güç ve birikimlerini çoğaltarak estetik kaygı ve düşünce potasında uygarlaşmayı esas alır. Sanata ilişkin ön yargıları kıran, sanattan anlayan sanat destekleyicisi, önemli tüketici olarak yetişmeyi amaçlar (Artut, 2010). Sanat eğitimi; nitelikli insan yetiştirme amacına ulaşmada en önemli eğitim modelidir (Heptunalı, 2017).

Sanat; bir toplumun gelişmişliğinin en büyük göstergesidir. Ancak sanat da eğitim vasıtasıyla toplumdaki yerini alabilir. Bu nedenle sanat eğitimi alanı eğitimin içinde özel bir yere sahiptir. Sanat eğitimi belli bir yaş sınırı olmadığından canlılığını hep korumaktadır. Bu noktadan yola çıkarak “Halk Eğitim Merkezlerinin” sanat eğitimindeki yerini incelemek amacıyla bu araştırma yapılmıştır (Şirin, 2008). Sanat eğitimi ise ülkemizde en çok ihmal edilen, yeteri kadar önemsenmeyen ve nitelikli bir şekilde bireylere uygulandığında hem bireyi, hem toplumun genelini olumlu şekilde etkileyecek çok önemli eğitim alanlarından biridir.

Çocukların okul öncesi dönemden başlayarak özellikle ilköğretim döneminde alacakları kapsamlı ve çağdaş bir anlayışa sahip sanat eğitimi; sadece tasarımsal yeterlilik, estetik bakış açısı, yaratıcılık, güzel sanatlara dair bakış açısına sahip olma özelliklerini geliştirmekle kalmaz; istenilen davranış değişikliklerini kazandırmak için bir süreç, kişiliklerini ve toplumsal yeteneklerini güçlendirecek bir ortam da sağlar (Özçayan, 2007).

Sanat eğitimi bireyin his, düşünce ve duyularını anlatabilme hüner ve yapıcılığını estetik bir düzeye ulaştırılabilme gayesiyle yapılan çabadır. Kişiye güzel duyu hassasiyeti kazandırmayı amaçlarken yeni bir şeyler uyandırmaktır. Görsel betimleme edinimi insanlık tarihi kadar eskiye dayanmaktadır. Tüm görsel anlatımın biçimsel ve tarihsel kökeninde ise çizgi vardır. Çağlar boyunca güzel sanatlarının görsel ve teknik gelişimiyle paralel olarak özgün baskı Teknikleri de gelişmiştir.

Endüstrinin gelişmesiyle özellikle 19. yüzyılda sanatın halka evrenselleştirmesinde önemli bir işlev yüklenirken genel olarak görsel sanatları biçim ve güzel duyu anlamda etkileyecek ölçüde güç kazanmıştır. Türkiye’de yaygın eğitim 12. yüzyıldan 18. yüzyıl sonuna kadar aynı şekilde uygulanmıştır.(Ata, 2016).Türkiye’de Mesleki ve Teknik eğitimin lonca nizamı dışında esas itibarıyla 19. Yüzyılın ikinci yarısından itibaren başlamaktadır (Ata, 2016). Milli Eğitim Bakanlığının girişimi ile 1934 yılında bir komisyon kurulmuştur. Bayındırlık, Tarım, Ekonomi, Milli Savunma, Milli Eğitim Bakanlıklarıyla, Genel Kurmay Başkanlığı temsilcilerinden oluşan komisyon meslek eğitimiyle ilgili sanat ve teknik okullara ilişkin bir rapor hazırlamıştır. Bu rapor planlama konusunda atılan ilk adımdır (Ata, 2016).

Gelişmekte olan ülkelerde kadın eğitimi, kalkınmada çoğunlukla önemsenmemiştir. Fakat araştırmalar kadın eğitiminin ekonomiyle doğru orantılı olduğunu göstermektedir. Birçok deneyde ispatlanmıştır. Bu bulgular, kadınların eğitim seviyelerinin yükseltilmesi ihtiyacının ekonomik gerekçesini oluşturmaktadır. Araştırmada, gelişmekte olan ülkelerde kadın eğitiminin ekonomik büyümeye etkisi ve Türkiye’deki kadın eğitim oranlarının büyüme ve üretim üzerindeki etkileri ekonometri bir çalışma ile incelenmiştir. Uygulama sonucunda Türkiye’de kadın eğitimi ve kadınların istihdamı ile büyüme arasında anlamsız bir ilişki, buna karşın gelişmekte olan ülkelerde kadın eğitimi ile büyüme arasında anlamlı ancak kadın ekonomik aktivitelere katılım oran ile büyüme arasında anlamsız bir ilişki bulunmuştur (Ata, 2016).

Yetişkin eğitimi bireylerin kasıtlı ve düzenli bir şekilde becerilerini geliştirme ve ustalıklarını, niteliklerini artırıcı tüm etkinlikleri kapsamaktadır. Örgün eğitim, halk eğitimi (okul dışı eğitim veya yaygın eğitim) ve biçimsel olmayan öğrenme etkinliklerinden oluşmaktadır (Ata, 2016). Halk eğitim merkezleri çalışmalarını eğitim verebilecek odalarda, ceza evlerinde, gecekondu bölgelerinde, il ve ilçe merkezleri ile bucak ve köylerde, hastanelerde, kamu ve bireysel kuruluşlara ait iş yerlerinde, örgün eğitim kurumlarına ait binalarda ve gereksinim duyulan diğer yerlerde de sürdürürler. Yetişkinlerin öğrenmesinin en önemli amaçlarından biri, bireylere meslek kazandırmaktır. Diğer yandan, belli bir mesleki eğitime sahip olanlara da meslekleri

ile ilgili bilimsel ve teknolojik gelişmelere bağlı olarak yeni bilgi ve beceriler kazandırmaya yönelik çalışmalar düzenlemektir.

Halk eğitim merkezlerinde eğitim faaliyetleri, meslek kursları, sosyal kültürel kurslar, okuma yazma kursları ve sosyal kültürel etkinlikler olarak dört gruba toplanmaktadır. Bu faaliyetler arasında kurs sayısı, kursiyer sayısı ve eğitici personel sayısı ve en yoğun olan ise meslek kursları olarak göze çarpmaktadır (Celep, 2003).

Milli Eğitim Bakanlığı, halk eğitim merkezleri aracılığıyla bireylere meslek kazandırmaya yönelik çok farklı alanlarda kurslar düzenlemektedir. Mesleki ve Teknik Kurslar olarak kalorifercilik, elektrik kaynakçılığı, ağaç işleri, metal işleri, giyim el sanatları ve nakış gibi çeşitli alanlar sayılabilir (Tez, 2014). Halk eğitim programlarında görülen bu çeşitlilik katılımcılarda gözlemlenir. Katılımcılar açılan programlara ilgi ve istekleri doğrultusunda katılırlar. Bireyin gereksinimine uygun olmayan, işe yaramayan, uygulanmayan çalışmalardan kaçınılarak, kursiyerlerin istekleri doğrultusunda kurslar açılmalıdır. Katılan yetişkinlerin yaş, eğitim, gelir ve sosyokültürel düzeyleriyle birlikte isteklerinde de çeşitlilik görülür. Bunun için yetişkine örgün eğitim sisteminden farklı bir eğitim anlayışıyla, yetişkin kendine has öğrenme özelliklerini dikkate alan bir eğitim sunulmalıdır.

Kuzey Kıbrıs'ta hem kadınlar hem de erkekler eşit haklara sahiptirler. Bu olgu yasalar önünde herkese eşitlik sağlayan Kuzey Kıbrıs anayasasının 8. Maddesiyle desteklenmektedir. Okullarda ayrımcılık yoktur. Ortaokul ve lise düzeyinde eğitim seviyesi farkı erkek ve kadınlar arasında çok düşüktür (Kıbrıs Türk üniversiteli kadınlar derneği, 2004. s21). Kadınlar ve erkelerin çalışma oranlarına bakılınca kadınlar için istihdam oranının erkeklere göre daha sınırlı olduğu ve işe girmekte zorluk çektiği görülmektedir.

Tablo 1.

Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyetinde örgün ve yaygın eğitime katılma yaş aralığı tablosu

İşgücüne Katılım Oranı	Kadın	Erkek
Kuzey Kıbrıs	43,3	68
Kentsel	45,2	63,3
Kırsal	40,4	74,2

(Kıbrıs Türk Üniversiteli Kadınlar Derneği, 2001)

Kuzey Kıbrıs uluslararası düzlemde tanınmamış bir ülke olarak dünyada ambargoların zorluklarıyla karşılaşmaktadır. Kıbrıs üzerindeki politik ambargolar ülke içindeki insanların küreselleşmenin, ekonomik nimetlerden faydalanmalarını engellemektedir (Kıbrıs Türk Üniversiteli Kadınlar Derneği, 2004, s37). Kuzey Kıbrıs'ta kadınlar çalışma hayatına 1974'den sonra ekonomik yapılanma sürecinde başlamıştır. Kıbrıs Cumhuriyetinin kurulmasıyla birlikte erkek iş gücünün ihtiyaçları karşılayamamasıyla birlikte kadın iş gücüne ihtiyaç duyulmuştur.

Kıbrıs Türk Kadınlar Derneği, yapmış olduğu Kıbrıs Türk kadının Eğitim ve İstihdam Profili araştırmasında Kıbrıs Türk kadınları ve erkekleri arasında pek çok alanda eşitsizliklerin olduğunu göstermiştir. Özellikle eğitim ve istihdam arasında fark vardır. Kıbrıslı Türk kadınların önemli bir bölümünün eğitim görmüş olmasına karşı iş gücü piyasasında yeterince temsil edilmemeleri, ya da kadın işi şeklinde nitelendirildikleri ve erkeklerden daha düşük seviyede ücret almaları, ülkede cinsiyet ayrımının yaşandığının bir göstergesi olarak kabul edilebilir (Kıbrıs Türk Üniversiteli Kadınlar Derneği, 2004, s94).

Kadının özgürleşmesi ile ücreti olarak işgücü arasındaki ilişkiyi ilk kez mülkiyet ve aile bağlamında Engels, işleyerek dile getirmiştir (Kıbrıs Türk Üniversiteli Kadınlar Derneği, 2004, s94). Eğitim tek başına yeterli değildir. Kadının çalışma yaşamına katılıp üretmesi gerekmektedir. Bu üretkenlik yaygın eğitim kursları ile desteklenmelidir. Kadınlar için bu okul dışı eğitim merkezlerinin çoğaltılması ve bu alanlarla ilgili farklı eğitim seçenekleri önerilmelidir. Kadınların eğitim seviyeleri her geçen gün artmaya başlamasına rağmen erkeklere oranla düşüktür. Kadınların eğitim düzeyi çalışma hayatına katılması ekonomik anlamda büyük bir başarıdır. Kadının çalışma hayatına katılması, erkek ve kadın çalışma hayatındaki farkın kapanması aile ve çalışma dairesinin gerekli düzenlemeleri yapması gerekmektedir. Kıbrıs'ta kadınlar çalışma ücretleri erkeklere oranla düşüktür. Bireysel çalışan kadınların maaşları genellikle asgari ücretin altındadır. Erkeklerin ise asgarinin üstündedir, ücret dağılımına bakıldığında aradaki fark belirgin bir şekilde görülmektedir.

1.1. Problem Durumu

Kadınların üretim hayatı içinde yer almaları insanlık tarihi kadar geçmiş konu olmakla beraber, sanayi devrimi emeklerinin karşılığını almaları konusunda bir başlangıç sayılabilir. Savaşların etkisi eğitim düzeylerinin yükselmesi, sanayileşme, göç ve ekonomik zorlukların yaşanmasıyla birlikte kadın emeğine duyulan ihtiyacın artması gibi nedenler ile değişen aile yapıları da kadının çalışma yaşamına katılmasına zemin hazırlamıştır. Bütün bu faktörlerin tüm dünyada, etkili olmasına rağmen, Kıbrıs'ta çalışma yaşamına katılmasının önünde çok sayıda engel mevcuttur. Bunların cinsiyete dayalı iş bölümünün ortaya çıkan ataerkil aile yapısıdır. Ülkemizde eğitimde cinsiyet ayrımcılığı yapıldığı için kadınlar çalışma hayatında erkeklerden daha düşük seviyede katkı koymaktadır (Sesveren, 2004).

Köy kadın kursları, kadının ekonomik özgürlüğü hakkında bize bilgi veren, her yaştaki kadına hitap edebilen, hem öğretene hem sosyalleşmesini sağlayan kurumlardır. Köy kadın kursları eğitimin dışında kalan bireylere iş imkânı sağlamak amacıyla ortaya çıkmıştır. Köy kadın kursları toplumların gelişmesi için yapılan işlerin ev ekonomisine katkı sağlaması, kadının hem sosyalleşip hem de ekonomik özgürlüğünü kazanması açısından büyük bir öneme sahiptir (Sesveren, 2004).

Sanat bir toplumun gelişmişliğinin en büyük göstergesidir. Bireyler sanat vasıtasıyla toplumdaki yerini alabilir. Bu nedenle sanat eğitimi alanı eğitim içinde önemli bir yere sahiptir (Şirin, 2008). Mili Eğitim bakanlığı bünyesinde faaliyet gösteren ve ülke genelinde teşkilatları bulunan köy kadın kursları sanat faaliyetlerinde bulunmaktadır. Bunun yanında son yıllarda yapılan değişikliklerle belediyelerde meslek edindirme kursları adı altında hizmet vermektedir (Şirin, 2008).

Bu araştırma hedefin gerçekleşmesi için köy kadın merkezlerinde eğitime gelen kadınların sanat kurslarına katılma amaçları ve rolünün ne olduğunu onların görüşlerini ortaya koymayı amaçlamaktadır. Kursiyerler, öğretmenler, idareciler ile görüşülmüş ve kursiyerlerin amacına uygun olarak belirlenmesi için ön görüşme yapılmıştır. Daha sonra araştırmanın amacına uygun olarak görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Bu araştırmanın çalışma grubunu köy kadın kursuna devam eden kadınlar oluşturacaktır. Sağlıklı ve çağdaş düşünebilen bir toplumun en önemli yapı taşlarından biri sanattır. Gelişmiş bir toplum, çağdaş düşünebilen bir topluma paraleldir. Bu açıdan bakıldığında gelişmiş, sorgulayan ve çağdaş bir toplum

yetiştirmek için sanat eğitimine ihtiyaç vardır. Sanatın gelişmesi, toplumun sanatı yorumlayabilmesi ve doğru bir şekilde anlayabilmesi sanat eğitimi yoluyla mümkün olabilmektedir. Sanat eğitimi ile yetişkinlerin kendilerini geliştirebilmesi, kendilerine iş imkânı yaratabilmesi ve en önemlisi daha faydalı birer birey olmaları bu eğitim merkezlerinde verilen eğitimlerle mümkündür.

1.2. Araştırmanın Amacı

Bu çalışmanın genel amacı: yaşam boyu eğitimin temel unsurlarından biri olan yetişkin eğitiminin uygulandığı Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyetinde Köy Kadın Kurslarına kursiyerlerin sanat kurslarına katılma amaçlarının belirlenmesidir. Genel amaca uygun olarak aşağıdaki sorulara cevap aranacaktır.

Sanat kurslarına devam eden kadınların;

1. Kursa katılım gerekçeleri nelerdir?
2. Bu kurslara katılmadaki zorluklar nelerdir?
3. Hangi alanlarda kurs verilmesi konusu düşünceleri nelerdir?
4. Bu sanat kurslarında ürettiklerini kazanca dönüştürme ile ilgili düşünceleri nelerdir?
5. Çevrenin etkisi nasıldır?

Sanat kurslarını veren eğitimcilerin;

1. Bu kurslarda verilen sertifika, istihdamda ne şekilde kullanılmaktadır?
2. Sanat kurslarını veren kurs eğitmenlerinin kursa katılanlara ilişkin görüşleri nelerdir?
3. Kursların sürdürebilirliği konusundaki görüşleri nelerdir?

1.3. Araştırmanın nemi

KKTC ‘de pek çok kurum tarafından yetişkinlere yönelik sanat programları sunulmaktadır. Milli eğitim bakanlığına bağlı sanat kurslarında (köy kadın kursları) kadınlara yaygın olarak yetişkin eğitimi verilmektedir. Köy kadın kurslarında yapılan birçok etkinlik ve kadınların kurslara katılmasına rağmen Kıbrıs’ta yeteri kadar araştırma ve değerlendirme yapılmamıştır. Eğitim yöntemlerinin seçilmesi ve

uygulanması gerekli materyalin hazırlanması ve geliştirmesi; programların etkinliğin ölçölmesi ve değerlendirmesi, katılma engellerinin belirlenecek uygun programların sunulması vb. sebeplerle alanda araştırmaların desteklenerek geliştirilmesi gerekmektedir (Kurt, 2008).

Bu çalışma ile sanat kurslarında kadınlara yönelik eğitim programlarının kadınların ihtiyacını karşılayıp, karşılamadığı öğrenilmeye çalışılmaktadır. Bu çalışma ile ilgili kurs programlarının hangi özellikleri taşıdığına yönelik ipuçları verecektir. Bunların ötesinde esasen kadınların katılım amaçlarını bize göstermesi açısından önemlidir. Bu araştırma bilgi çağında olması gereken insan modeli ve bu insan modeline ulaşabilmek için ihtiyaç duyulan eğitimin belirlenmesi, bu eğitimin karşılanmasında önemli bir yere sahip olan yaygın eğitim kurumlarından halk eğitimi merkezlerinin faaliyetlerinin kursiyerler tarafından değerlendirilmesi bakımından önem taşımaktadır.

Türkiye ve Kıbrıs'ta ve birçok ülkede zorunlu eğitimin yaşı 6-18 yaş arasını kapsamaktadır. Bu yaşlar arasında yeterli eğitimi almamış ve çeşitli nedenlerle eğitim dışında kalmış yetişkinler çoğunluğu oluşturmaktadır.

Köy kadın kursları önemli bir görevi yerine getirmekte, eğitim dışında kalan ya da yeni eğitim almak isteyen kursiyerleri hedef almaktadır. Bu araştırmada önceden Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti şartlarında ortaya konulmamış bir araştırma olduğu için önemlidir. Bu araştırmanın bulguları birçok eğitim paydaşına bilgi desteği vereceği için önemlidir. Bu eğitim paydaşları KKTC Milli Eğitim Bakanlığı, İlk Öğretim Dairesi, Orta Öğretim Dairesi, Meslek Teknik Öğretim Dairesi, belediyeler, kurs öğretmenleri, okul müdürleri, atölye şefleri ve kursiyerlerdir. Bu araştırmanın MEB için önemi kursiyerlerin kurslara katılma amaçlarını belirlemek ve MEB'in kursları belirleyip organize etmesine fayda sağlamaktır. Bu kursların topluma faydasını ev ekonomilerine ve bireyin sosyalleşmesini sağlaması açısından belgeleyen bir niteliktedir. Bireylerin toplum eğitimine yönlendirilmesi ve motivasyonların oluşturulması açısından yol göstermesine katkı sağlayacaktır. Bu araştırma Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti kültürünün yayılması ve korunması açısından önemlidir. Bu araştırmada verilen bilgiler Kuzey Kıbrıs kültürünün özelliklerini taşımaktadır. El sanatları kurslarının yaygınlaşmasını, Kıbrıs motiflerinin işleyen bireylerin çoğalması ve bu el işlerinin gelecek nesillere aktarılması açısından önemlidir. Bu araştırma

eğitimcilere, kurslara katılan kursiyerin isteklerine cevap vermesi için bir kaynak niteliğindedir. Araştırma, kadınların ekonomik özgürlüğünü kazanması ve kendi ayakları üstünde durması, üretip bunu kazanca dönüştürmesini ve kendi ürettiği sanat eserleriyle ev ekonomisine katkı sağlaması açısından önemlidir. Kadınlar sanat kurslarında aldıkları eğitimlerle sosyalleşip kendini geliştirirler.

Bu araştırma Kuzey Kıbrıs şartlarında akademik anlamda çalışma yapmak isteyen araştırmacılara önemli bir bilgi kaynağı olacaktır. Dolayısıyla araştırmacılara yol göstermesi açısından önemlidir. Araştırma köy kadın kurslarının amaçlarını belirlemiş ve bu kursların toplumların gelişmesine yardımcı olmasının önemini göstermiştir. Bu kursların hangi amaçlar için yapıldığı ortaya çıkmıştır. Faydalarına tüm toplumun ulaşabilmesi için ortak bir belge olması açısından önemlidir. Bu araştırmada araştırmacının rolü kadınlara fayda sağlayabilecek ortak bir paydanın ortaya çıkmasını sağlamak ve tüm toplumun ortak bir paydada bulunmasına öncülük etmektir. Bu araştırmada Kuzey Kıbrıs' Köy Kadın kurslarının amaçlarını anlatan sınırlı sayıda kaynak bulunmaktadır. Bu araştırma köy kadın kursları amaçlarını ortaya çıkarması ve bilgi vermesi açısından önemlidir.

1.4. Tanımlar

Bölüm Şefi: 45/2006 “A Öğretmen”, Devlet hizmetinde 25 (yirmi beş) yılını dolduran ve öğretmen bareminin “B” kademesinde bir yıl çalıştıktan sonra “A” kademesine geçmiş olan öğretmeni anlatır.

45/2006 “B Öğretmen” Devlet Hizmetinde 20 (Yirmi) yılını dolduran ve öğretmen bareminin son kademesinde en az bir yıl çalışmış olan ve öğretmen bareminin “B” kademesine geçmiş olan öğretmeni anlatır.

6/2008 “Bölüm Şefi”, benzer grup derslerinden oluşan ders topluluğu ile ilgili bu Yasada belirtilen görevleri yapmakla yükümlü öğretmeni (Zümre Şefini) anlatır.

"Öğretmen", herhangi bir orta, mesleki ve teknik okul öğretmenini ve teknik öğretim görevlisini (öğretici usta) anlatır ve bu okullardaki müdürleri, müdür muavinlerini, baş muavinleri, atölye şeflerini ve bölüm şeflerini de kapsar. "Zümre", benzer grup derslerinden oluşan ders topluluğunu (Bölümü) anlatır.

"Okul", Bakanlığa bağlı herhangi bir orta, mesleki ve teknik öğretim kurumunu veya bu gibi kurumların tümünü anlatır. "Öğretmen", herhangi bir orta, mesleki ve teknik

okul öğretmenini ve teknik öğretim görevlisini (öğretici usta) anlatır ve bu okullardaki müdürleri, müdür muavinlerini, baş muavinleri, atölye şeflerini ve bölüm şeflerini de kapsar. "Zümre", benzer grup derslerinden oluşan ders topluluğunu (Bölümü) anlatır (öğretmenler Yasası, 1985).

1.5. Kısaltmalar

KKTC : Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti

MEB : Milli Eğitim Bakanlığı

BÖLÜM II

KURAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

Bu çalışma birinci bölüm kadın eğitiminin tanımı, Halk evleri ve Cumhuriyet döneminde yapılan çalışmaları anlatır. İkinci bölüm ise yetişkin eğitiminin önemini, gerekliliğini ve tarihsel süreçlerde neler yapıldığını anlatmaktadır. Türkiye Cumhuriyeti ve Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nde Milli Eğitim Bakanlığının amaçlarını anlatmaktadır.

2.1. Kadın Eğitimi ve Tanımı

Kadın eğitim ve öğretim ile birlikte kendini geliştirmesi, üretim hayatına katılması ve erkeklerle aynı seviyede olması toplumdaki eşitliğin göstergesidir. Eğitim toplumların refah bir seviyeye ulaşması için tek yoldur. Kadınların ekonomik anlamda güçlendirilmesi ve bütün toplumlar için çevresel güvenliği sağlamaktır (Pekin Deklarasyonu, 2003).

Eğitim insan hayatının bir parçasıdır. Toplum içinde önemli bir yere sahiptir. İnsan hayatının temeli de öğrenmedir. Her toplum öğrenmenin en mükemmel biçimde gerçekleşmesi için düzenlemeler yapar. Hiçbir toplum, üyelerinin davranışlarını rastlantıya bırakmak istemez. Önceden planlanan, rastlantıya bırakılmayan öğrenme etkinliklerine eğitim denir. Kadınların eğitim, çalışma ve siyasal alanda gelişmesini sağlayan toplum içindeki konumlarını belirleyen unsurlardır. Bu üç ögeden birinin eksik oluşu, kadının durumunun iyileşmesine imkân bırakmaz. Bu nedenle eşitlikçi ilkelere dayanan bir toplum düzeni sağlamak için kadınların eğitimine önem verilmelidir (Çetin, 2011).

Toplumsal cinsiyet, kadınlık ve erkekliğin toplumsal olarak inşa edilmiş bir tanımıdır. Eğitim toplumsal cinsiyet hiyerarşilerini pekiştirebileceği gibi değişmesinde de temel araçlardan birisidir. Kadınların, eğitim olanaklarından yararlanmaları kendilerine fayda sağlamasının yanında topluma katkı sağlamaktadır. Kadın eğitimle birlikte bağımsız bir birey olarak çalışma hayatına katılma isteğini gerçekleştirir. Dolayısıyla kadınların eğitimsel statüsü ile bütün sosyal süreçler arasında güçlü bir

ilişki bulunmaktadır (Çetin, 2011: 89). Kadınların istihdam planlarına katılması, ülke refah ve huzur ile doğru orantılıdır. Kadınların çalışma hayatına katılması, kadın istihdamına katkı sağlaması ve büyümeyi etkilemektedir. Kadınların kendi kararlarını vermesi, kadınsal mücadelenin en büyük göstergesidir. Dolayısı ile kadınlar, eğitim aracılığıyla kendi yaşamlarını sürdürme, yaşamsal seçimlerinde söz sahibi olabilme olanağına sahip olmaktadır. Radikal Feminist örgütler bu konuda şunu önermektedir: “Kadınların güçlü ve dirençli oldukları yerleri ve güç ilişkilerini, kendi yaşamlarını nasıl sınırladığını gösterebilirsek onların değişimi gerçekleştirecek öznel olmalarını sağlarız” (Pekin Deklarasyonu, 2003). Bunun temel kolaylaştırıcısı da genel anlamda eğitim ve özel anlamda ise kadın eğitimi olmaktadır.

Pekin Deklarasyonu, (2003) konuya ilişkin olarak belirttiği gibi insan haklarının kullanımı, çeşitli ülkelerde, zamanda ve mekânda değiştiği gibi, ülke yönetimine egemen olan siyasi parti rejimine göre de değişmektedir. Türkiye özelinde ise, uluslararası yasalarla da desteklenmiş birçok hak ve özgürlüğün uygulamada yaşam bulabilmesi için kadınların eğitim olanaklarına ulaşabilmesi ile doğru orantılı olarak gelişmektedir (Pekin Deklarasyonu, 2003). Bu noktada feministler kadın olgusunun modern Türkiye için önemini şu şekilde açıklar. Kadınların ve kadın hakları söyleminin Türk modernleşmesinde özel bir yeri olduğunu hep vurgulanmıştır. Resmi söylemde tümüyle olumlu bir şey olarak değerlendirilen bu olgunun eleştirel yaklaşımlarda, olumsuz yanlarına dikkat çekilir. Eleştirel anlatılarda kadınların devletin inşası projesinde ulusçu ve modernleşmeci önder (erkek) kadrolar tarafından bir simge olarak kullanıldıkları ve dolayısıyla nesne olmaktan çıkmadıkları savunulur(Pekin Deklarasyonu, 2003).

2.1.2. Kadın ve Cinsiyet Eşitliği

Türk kadını karar ve yönetim süreçlerine yeterince katılmamaktadır. Kadın anlayışının toplumda önyargılarından kurtulup, kadınların eğitim ve üretime dâhil olmaları sağlanmalıdır (Pekin Deklarasyonu, 2003). Kadınların annelik statüleri üretim hayatına katılmasına engel olmuş ve toplum tarafından istismar edilmiştir. Kadınların toplumsal saygınlık kazandıran işlerde çalışması için yönlendirilmesi gerekmektedir. Eğitim bu sürecin parçası olduğu kadar toplumsal yapının hükümdar ideolojisini yeniden üretmektedir.

Türkiye de toplumsal cinsiyet rollerini sorgulamayan dahası pekiştiren bir eğitim sistemi olduğu düşünülmektedir. Cinsiyetçilik temeline dayalı ders kitaplarının varlığı bunun en temel kanıtıdır. Ayrıca hiçbir düzeyde kadın için, kadına yönelik bir eğitim politikası ya da programı bulunmamaktadır.

Olumsuz kadın – erkek ilişkilerini, eşitsizlik olgusunu aşmanın yolu eğitimden geçmektedir. Bu eğitimin de okullardaki eğitimin ve medya aracılığıyla yapılacak halk eğitimlerindeki hareket noktası insan hakları olmalıdır.

Yetişkin eğitimcilerin üzerinde durması gereken temel sorun, erkeklerin egemen olduğu bir dünyada kadınların toplum eğitimi ile yeniden yönlendirilmesi sağlanmalıdır. Diğer bir söyleyişle sorun, cinsler arasında eşitlikten ibaret değildir. Bunun ötesinde kadınların, günümüz de hala daha yaygın olan gelenek, göreneklerin ve kültürden kaynaklanan önyargıların geniş ölçüde sosyal, ulusal ve ekonomik hayata katkıda bulunabilecekleri inancı vardır. Ayrıca kadınların ekonomik hayattaki paylarının daima hayati değer taşıdığı, dünyanın birçok ülkelerinde toplumun maddi olarak ayakta durabilmesi söz konusudur. Bunun çarelerini arayıp bulmak, eğitimin öteki alanlarında olduğu gibi yetişkin eğitimi için de ahlaki değerlerle bir uğraştır (Pekin Deklarasyonu, 2003). Pekin deklarasyonunda ifade edildiği gibi dünyanın her yerinde, sanayi bakımından gelişmişliğin bütün aşamalarından geçmiş, kadınların yetiştirilmesine ve eğitimine yeterli özen gösterilmelidir.(Pekin Deklarasyonu, 2003).

Kadınlarla erkeklerin eşitliği temelinde bir sistem oluşturma cinsiyetçiliği ortadan kaldırmak için yeterli olmadığını ve tüm dünyada kadınları ‘yeniden yönlendirmenin’ yani eğitmenin, yetişkin eğitiminin temel meselesi olduğunu ortaya koymaktadır. Dolayısıyla eğitim; kadınları toplumsal yaşamda bir üst basamağa taşımakla birlikte, onların temel insan haklarından faydalanmalarını sağlamakta ve yaşamlarını kolaylaştırmaktadır. Ancak kadının eğitilmesinin, cinsiyetçi tutumları kökünden değiştirmede de bilinmektedir. Bu doğrultuda gerek örgün eğitimde ve halk eğitiminde, gerek kitle iletişim araçlarında cinsler arası eşitliğe yönelik mesajlar verilmesi kadına yönelik cinsiyetçi bakış açısını değiştirmede olumlu bir adım olarak nitelendirilebilir.

Tarihe bakıldığında 17. yüzyılda kendini gösteren “aydınlanma hareketi”, düşünce özgürlüğü gibi kavramların ortaya çıkması sonucunda, dinin ve kilisenin etkinliği azalmış, yönetimde toplumun geniş kesimleri söz sahibi olmaya başlamış ve özellikle Avrupa’yı etkileyen önemli sosyal ve politik gelişmeler meydana gelmiştir. Sanayi alanında meydana gelen teknolojik gelişmelerin yanında bilim alanındaki gelişmeler ve Fransız Devriminin özgürlükçü fikirleri ile Avrupa hızlı bir dönüşüm geçirerek oldukça baskın bir pozisyona gelmiştir. Bu gelişmeler Osmanlı Devleti başta olmak üzere birçok ülkeyi de etkisi altına almıştır. Batı eğitimi almış Osmanlı aydınları tarafından özellikle eğitim ve hukuk alanlarında benzer değişikliklerin Osmanlı Devleti’nde de gerçekleştirilmesi gerektiği inancı ön plana çıkmıştır.

2.1.3. Cumhuriyet Döneminden Önce Kadın Eğitimi

1839’da başlayan ve 1876’da I. Meşrutiyet’in ilanı ile sona eren Tanzimat dönemi ıslahatçı ve yenileşme dönemi olarak bilinen ve kelime anlamıyla doğru orantılı olarak tarihte Osmanlı Reformu olarak da anılan bu dönemde Osmanlı İmparatorluğu’nun yeniden teşkilatlanması olarak bilinen ilerici girişimlerde bulunulmuştur. Fikir ve yapı bakımından Tanzimat Fermanı 1789 Fransız İhtilali’nin “İnsan ve Vatandaş Hakları Bildirgesi”nden esinlenerek hazırlanmıştır. Bu süreçte kadınların ve erkeklerin tam eşitliği söz konusu olmasa da, kadınların haklarına sahip olma hareketinin başlaması bu süreçte kadınların ve erkeklerin tam eşitliği söz konusu olmasa da, kadınların haklarına sahip olma hareketinin başlaması açısından önem taşımaktadır. Osmanlıda tazimatla ilanı ile birlikte kadınların sosyal statüsü değişmiş ve eğitim önem kazanmıştır.

Kadınların toplumda yerini alması tam anlamıyla Tanzimat’la başlamıştır. “Bu dönemde kadınlara, kadı önünde evlenme hakkı (1845), orta ve yükseköğrenim görme hakkı, kız çocuklara erkek çocuklarla eşit miras hakkı (1847 İrade-i Seniyye ve 1858 Arazi Kanunnamesi ile) tanınırken kadınların köle ve cariye olarak alınıp satılması yasaklandı (1856)”. 1876 Anayasasındaki “Bütün Osmanlılar kanun önünde din ve mezhepten doğan konular dışında hak ve ödevler bakımından eşittir” hükmüne istinaden, Osmanlıda cinsiyet eşitliği tam anlamıyla olmasa da temelleri atılmıştır. Erkekler kadınlara bu konuda destek olmuşlardır. Bunun yanında Osmanlı’da hukuk kurallarının İslami kaynaklarca belirlenmesi sebebiyle kadın hakları üzerinde olumlu bir etkisi olmamakta ve bahsedilen eşitlik kâğıt üzerinde kalmaktadır. Bu anayasanın

kadınlar için önemi ilköğretim zorunlu hale gelmesidir. Bu madde sayesinde kadınların da eğitim hakkından bahsedilmeye başlanmıştır.

Tanzimat aydınları kadın öğrenirse çocuğuna da öğretir, yeni nesilleri kadınlar yetiştirdiği için kadın eğitime önem vermesi gerektiğini, kadına yapılan yatırımın aslında geleceğe yapılan bir yatırım olduğu, erkek eğitimi yanında kadın eğitime önem verilmesi gerektiği önermişlerdir. Osmanlı aydınları tarafından dile getirilmiştir. Kadınların eğitilmesine, toplumsallaşmasına ve dış dünyayla bağlantılarının oluşmasına yönelik entelektüel adımların atıldığı süreç Tanzimat ile başlasa da, asıl reformlar Türkiye Cumhuriyetinin ilanından sonra şekillenmeye başlamıştır.

2.1.2. Cumhuriyet Döneminde Kadın Eğitimi

Bu tarihe kadar yaşanan olaylar yüzünden çok sayıda can ve toprak kaybından dolayı ülkeyi yeniden ayağa kaldırmak, ekonomik açıdan iyileştirmek, istihdamı sağlamak, üretime geçerek kalkınmayı sağlamak temel amaçlar arasında sayılmıştır. Bunları gerçekleştirebilmek adına da eğitime önem verilmesi gerekliliği kendini göstermiştir. Ülkedeki bilgi oranının düşük olması, eğitimde adaletsizliğin olması, kadınların ikinci planda kalması sebepleriyle günlük yaşamda birçok reform tasarlanmış ve gerçekleştirilmiştir. Kısaca denilebilir ki, “Cumhuriyetin ilk yıllarında eğitim stratejileri, üretim ve ekonomik gelişme sürecinin ihtiyaçlarına her zaman duyarlı, öncelikle de Cumhuriyet ideolojisinin yaygınlaştırılıp geliştirilmesi yönünde kararlı amaçlara yönelik çeşitli önlem ve etkinlikleri içerir”

2.1.3. Halkevleri Döneminde Kadın Eğitimi

Eğitimde yapılan reformların ülkedeki okuryazarlık oranlarının yükselmesine, hatta ekonominin düzelmesine etkisinin olması beklenmekteydi. Cumhuriyet döneminde kadın eğitimi bu reformların yeterli olmayacağı toplumun tüm kesimine hitap eden ulusal değerleri üst seviyeye çıkarmak ve ülkede çağdaş yöntemlerle uygulanması için “Halkevleri” açılmıştır (Geray, 2002).

Halkevleri, 19 Şubat 1932’de çağdaş reformların etkisiyle ülkenin çağdaş uygarlık seviyesine gelmesi için kurulmuştur. “ Boş zamanları sosyal ve kültürel gelişmeyi sağlayan bir ortam içerisinden geçirtecek ve yararlı davranışlarla değerlendirecek ” yetişkin eğitim sistemi olan halkevleri aracılığıyla ülke genelinde sosyal-kültürel gelişmenin hızlandırılması sağlanmış, halkı ortaçağ karanlığından

kurtarmak amaçlanmış, bilgisizliğe karşı büyük bir savaş açılmıştır 1932'den önce yapılan çalışmalar bünyesinde yurtdışındaki uygulamalar incelenmiş, karşılaştırılmalar yapılmış ve bu bilgiler yurda uyarlanarak Halkevleri bünyesinde yapılacaktır.

2.1.4. Kadının Eğitimi ve İstihdamı

Kadınlar toplumun her yerinde ister maaşlı ister maaşsız çalışması ekonomik büyümeye katkıda bulunur. Kadınların ekonomiye katılması yoksulluk ve eğitimsizliğin ortadan kalkmasını sağlar. Kadının yoksulluğu, ekonomik imkânların ve özgürlüğün yokluğuyla birlikte eğitim ve öğrenim hayatında eksikliği karar alma süreçlerini olumsuz etkilemektedir. Kadınlar erkeklere oranla savunmasız ve güçsüzdürler. İlerleyen zamanlarda özellikle yaşlılıkta bu yoksulluğa düşmeleri sıklıkla rastlanabilirler. Bunun nedeni ise sigortasız işlerde ve ödeneksiz çalıştırıldıkları içindir. Fakirliğin en büyük düşmanı cinsel istismardır. Kadınlar fakirliğe düştüğü için güvenlik konusunda savunmasız kalabilirler. Ayrıca fakirlik kadınları cinsel istismara karşı korunmasız bırakabilir. Dahası yaşam koşullarında dolayı yaşı ilerlemiş bayanlar iş piyasasına girememe engelleriyle karşılaşmaktadır.

Dünyada her geçen gün kadınların yoksulluk oranları artmakta bu da erkek egemen sistemin getirmiş olduğu nedenlerdir. Genç nüfus dışında kalmış kadınlar iş bulmada engellerle karşılaşmaktadır. Kadınlar eğitim öğretim hayatında erkeklere göre geride bırakılmasının sonucu olarak, ekonomik olarak geride kalması, işsizliği ve istikrarsızlığı artırmaktadır. Sonuç olarak yoksullar arasında kadınların oranı artmıştır. Kadınları okuma oranının azlığı yoksulluğu artırmaktadır (Pekin Deklarasyonu ve Eylem Platformu, 2003). Kuzey Kıbrıs' ta eğitim seviyesi, yani okur-yazar oranını %97 dir. Ancak değişen çağla birlikte iş gücü piyasasında düşüşler olmaktadır, bu durum da en çok kadınları etkilemektedir.

2.2. Yetişkin Eğitimi İle Yaşam Boyu Eğitim Katkısı

Günümüzde ekonomide orantısız büyüme işsizlik ve teknolojinin getirdiği yeni öğrenmeler bireyim aldığı eğitimi gereksiz ve yetersiz hale getirmiştir. Yaşam boyu öğrenim, resmi eğitim sistemi içerisinde önemli bir yere sahiptir. Yaşam boyu eğitim, bireysel ve sosyal gayeli öğrenimin yanı sıra, ortaya çıkarmak amaçlı öğrenimi de kapsamakta ve resmi eğitim sistemlerine ilişkin pek çok alanda yer almaktadır. Yaşam boyu öğrenim, insana ve bilgiye daha çok yatırım yapma, dijital okuma yazma da dâhil

olmak üzere temel bilgi ve becerilerin kazanılmasını teşvik etme, esnek ve yenilikçi öğrenme olanaklarını genişletme anlamına gelmektedir (www.mess.org.tr, Yaşam boyu öğrenme bilgi notu, 2005). Yaşam boyu eğitim gelişigüzel öğrenmenin dışında, öğrenme olanaklarının bireyin

İhtiyaçlarına yönelik yaşam boyunca karşılayacak bir biçimde düzenlemesi sonucunda ulaşılan eğitimidir (hptt ://anyalya.hom.com/hom/tr (halkeğitimkurum.)). Yaşam boyu eğitim hayat boyudur. Sınırlandırmalar söz konusu değildir. Eğitim hayat boyudur sürekliliğini korur. Teknolojinin getirdiği yenilikler bireylerin kendilerini yetersiz hissetmelerine yol açar ve insanın kendini geliştirmesi isteğini artırır. Her insanın bilgi düzeyi farklıdır ve bilileri farklı yorumlayabilirler. Günümüz yaşam boyu öğrenme toplumların ekonomik ve sosyal nedenlere dayanmaktadır. Yaşam boyu eğitim bireylerin çevreye uyum sağlamasını kaliteli bir şekilde yaşamını sürdürmesini sağlamaktır. Yaşam boyu öğrenme genellikle emeklilikten sonra ya da yeni iş imkânları yaratmayı sağlayabilir.

Günümüzde bireylerin günlük yaşamlarını sürdürebilmeleri için aldıkları eğitimler yetersiz kalmaktadır. Yaşam boyu eğitim bireylerin daha donanımlı olmasını değişen hayat şartlarına uyum sağlamasını kolaylaştırmaktadır. Yapılan çalışmalarda insanların son dönemlerde aldıkları eğitim, yaptıkları işleri sürdürmekte yeterli değildir. İnsanların hayatını kolaylaştırması ve sürdürebilmesi için verilen bir fırsattır. Öğrenme ortamı bireylerin sosyal ve ekonomik yönden farklılıklar yaratmaktadır. Yaşam boyu öğrenme her toplumda farklı yaş gruplarına hitap eder. Bu ekonomik nedenlere bağlanmaktadır. Sadece devlet politikaları değil farklı kurumlarda yaşam boyu öğrenmeye katkı sağlamaktadır. Bireylerin yaşam boyu eğitim ihtiyaçlarını karşılamak öğrencilerin isteklendirmelerini sağlamak ve nasıl öğreneceklerini göstermek gerekir (Celep, 2003; s. 34).

Her toplumun kendine has bir öğrenme yapısı vardır. Ayrıca eğitim sistemlerinde farklılık göstermektedir. Başka toplumlarda yaşam boyu eğitim bileşenleri yüksek olabilir Türkiye de ve Kıbrıs'ta da diğer ülkelere oranla daha düşüktür. Bu da toplumun yapısıyla ilgilidir. Yaşam boyu öğrenmesinin evrensel olmasını sağlamak gerekir. Toplumların refah ve istihdam şekilleri düzeltilmesi yaşam boyu öğrenme açısından önemlidir (MEB, 2009). Yaşam boyu eğitim toplumların kültür seviyesini yükseltme ve birlik olmayı sağlar. Dolayısıyla bireylerin iş birliği

içinde öğrenmeyi amaçlar. Bununla birlikte bilgi çağına uymaları ve hayatlarını sürdürebilmeleri sağlanmaktadır.

2.2.1. Yetişkin Eğitimi Kavramı ve Tanımı

Türkiye de ve Kıbrıs'ta “yetişkin eğitimi”, “yaygın eğitim”, “toplum eğitimi” köy kadın kursları birbirine eş anlamlı kelimelerdir. Yetişkinlere eğitim merkezlerin de okulda yeterli eğitimi almamış ve okul dışında kalan bireylere verilen eğitimidir (Geray, 2002). Yetişkin eğitim genellikle “halk eğitimi”, “yetişkin eğitimi” , “yaşam boyu eğitim” terimleri kullanılır. Türkiye de ve Kıbrıs'ta en çok “yaygın ve yetişkin” eğitimi isimler birlikte kullanılır (Geray, 2002).

Yetişkin eğitimi, okula gidemeyen veya okulu yarıda bırakan bireylere örgün eğitim dışında verilen tüm çalışmaları kapsamaktadır. Ayrıca beceri ve meslek edindirme ve üretim hayatı içinde yer almasını sağlamaktır.

Küçük yaştaki bireylerin yanı sıra belli bir seviyeyi geçmiş bireylerinde ihtiyaçlarını karşılamak amaçlanmıştır. Eğitim toplumlar için bir ihtiyaçtır. Yetişkin eğitiminde önemli olan kendi isteği doğrultusunda kurslara katılmasıdır. Toplumsal hayatta meydana gelen değişimler yetişkin eğitime ihtiyaç duyulmasını sağlamaktadır. Bireylerin bu kurslara katılması beceri kazanması ve sertifika alması beklenir. Genellikle bireyler bulundukları ortamın dışına çıkma yeni bir şeyler öğrenme ve sosyalleşme amaçları doğrultusunda kurslara katılmaktadır. Her geçen gün teknoloji ilerlemede yeni bilgiler ortaya çıkmaktadır.

Köy kadın kursları, yetişkinler için var olan bilgileri yenilemek için önemlidir. Bilgiye ulaşmak artık yaygın eğitimle mümkündür. Kurum yâda kuruluşların eğitsel hedeflerine ulaşmak için yürüttüğü etkinliklerdir (Ata,2014). Yetişkin eğitimi ile ilgili ilk bilimsel çalışmalar 20. yüzyıl başlarında ortaya çıkmıştır Farklı ülkelere bakıldığında Yetişkin eğitim farklılık ve çeşitlilik gösterir. Ata,2014 yapmış olduğu çalışmada bireylerin yetişkin eğitime katılmasını güdü sel yönelimlere bağlamıştır. Bireylerin belli amaçlar doğrultusunda öğrenmek ve meslek edinmek için kurslara katıldıklarını anlatmıştır. Belli amaçlar doğrultusunda bireyler kurslara katılım göstermektedirler bu katılım toplumsal yapıyı iyileştirme ve yükseltme açısından önemlidir (Celep, 2003).

Yetişkin eğitimi Türkiye, Kıbrıs ve bazı yabancı ülkelerde, kurum ve kuruluşlar tarafından yetişkin eğitim adı altında verilmektedir. Bugün Türkiye de, çeşitli bakanlıklar, mahalli idareler, üniversiteler ve meslek kuruluşları tarafından yetişkin eğitimi faaliyetleri düzenlenmektedir. Yaygın Eğitim Genel Müdürlüğü aracılığıyla yetişkin eğitimi faaliyetlerinin büyük bir bölümünü yürütmektedir. Kıbrıs 'ta ise milli eğitim bakanlığı orta öğretim dairesi tarafından yürütülmektedir. Devlet Planlama Teşkilatı'nın 1971 tarihli Yaygın Eğitim Özel İhtisas Komisyonu Raporuna göre yetişkin eğitiminin kapsamı okuma-yazma, temel ve genel bilgi eğitimi, mesleki eğitim, toplumsal eğitim, kültür eğitimi şeklinde belirlenmiştir (Celep, 2003). Belediyeler kontrolünde yürütülen köy kadın kursları yine milli eğitim bakanlığına bağlıdır. Yetişkin eğitimi tüm topluma hitap eder bu nedenle değişken bir yapıya sahiptir. Genellikle toplumda yaygın eğitime katılanlar ev hanımları, işçi, emekli kişilerden oluşur, oluşan hedef kitlenin eğitim konusunda ihtiyaçları değişiklik gösterir (Celep, 2003).

Örgün eğitim dışında herkese, her konuda, yetişkinlerin yaşam düzeylerini yükseltmek, sorunlarını çözebilmelerine ve toplum kalkınmasına katılmada onlara yardımcı olabilmek amacıyla düzenlenen öğrenme süresinde öğrenen ve öğretenin kasıtlı olarak katıldığı planlı bir eğitimidir.

2.2.2. Yetişkin Halk Eğitiminin Amacı

Yetişkin eğitimin temel amacı, bireylerin eğitilmesi ve toplulukların her türlü alandaki gelişmelere ayak uydurmasını nitelikli hale gelmesini sağlamaktır.

Ulusların kendilerince belirlediği amaçlar vardır. Türkiye de ise Mili Eğitim Bakanlığının amaçlar ikiye ayrılır birincisi ulusal amaçlardır:

- Mesleki bilgi ve ustalık kazandırmak,
- Kişilerde toplum bilimi ve üretkenliği artırıcı beceriler kazandırmak,
- Toplumun eşit eğitim almasını sağlamak,
- Toplumda okur, yazar oranını en üst seviyeye çıkarmak,
- Toplumun eğitim ve gelişimine engel olan sorunların tespiti ve çözümünü sağlamak

İkincisi ise bölgesel amaçlardır; bölgedeki insanların yaşamlarını kolaylaştırmak için etkili bir eğitim sistemi sağlanmalıdır.

- Okuryazar oranını artırmak yaşam boyu eğitimle desteklemek,
- Toplumun laik ve çağdaş ilkeler doğrultusunda, düşünce özgürlüğü ve yeteneklerini ortaya çıkaran çalışmalar yapmak,
- Kamusal ve özel eğitim kurumları koordineli çalışmaları ile toplum eğitimine desteklerini sağlamak,
- 4.Toplumun kültürel yapısını korumak evrensel kültüre uyumunu sağlamak,
- 5.Eğitim, üretim ve istihdam için örgütlü çalışmalar yapılmalıdır.
- Sanayinin sektöründe belirli meslek grupları çeşitli eğitim ve etkinliklerden oluşan hizmet sektörüne faydalı olmaları da sağlanmaktadır
- Kırsal kesimden kente yaşamına göç eden kişilerin kent yaşamına uyuma ve verimi artırmak için çeşitli basit kuralları olan eğitimler verilmelidir.
- Sağlıklı konuta sahip olan üretici bir birey hak sağlığı aile planlaması, sivil savunma hakkında etkinlikler verilerek bireyin bilinçli bir tüketici olması sağlanabilir.

Gedikoğlu göre; tüm bilim ve teknik, sanat alanlarında olduğu gibi, halk eğitimi amaçları da; bir nevi uygarlık düzeyini üst seviyeye ulaştırmak için ileri bir toplum olmada, bireysel ve toplumsal eğitimle aşamalıdır (Celep, 2003).

2.2.3. Yetişkin Halk Eğitiminin Önemi ve Gerekliliği

Değişen dünya bilim ve teknoloji sayesinde, kültürlerin ekonomik, kültürel, sosyal ve toplumsal yapılarında önemli değişimler meydana gelmektedir. Ancak kişilerin bu değişimlere takip etmesinde örgün eğitim tek başına yeterli olamamaktadır. Çünkü bireylerin çocukluktan yetişkinliğe kadar olan süreçte aldıkları eğitim ve kazandıkları beceriler günümüz şartlarında yeterli gelmemektedir. Günümüz teknolojinin getirdiği yenilikler sayesinde yetişkin eğitimin önemi ortaya çıkmıştır. Bu eğitim bireylerin, toplumların eğitilmesi ve topluma kazanılması açısından önemlidir. Bu yüzden devletlerin yaygın eğitimin toplumlar için önemi, gerekliliği ve ihtiyacından bu alanlara destek ve planlama getirmiştir. Bu destek çok yeterli olmasa da yetişkin eğitimi toplumun tamamına hizmet verir hale gelmiştir. Yetişkin eğitimi gerektiren

sebepler, ülkelerin ve bireylerin ihtiyaçlarına göre değişken olduğundan farklı şekillerde çalışmalar yapılabilir(Celep, 2003).

Yetişkin eğitimi, çok geniş bir alanı içerir. Çünkü yetişkin eğitim dışarda kalan bireylerin ihtiyaç duydukları alanda ve eğitime devam etmiş fakat farklı alanlarda kendini geliştirmek ve üretmek alanını kapsamaktadır. Dolayısıyla verilen eğitim toplumsal ve kültürel ihtiyaçlarına göre planlanır. Ayrıca bu plan ülkelerin toplumsal yapısına ve özelliklerine göre değişir.

2.2.4. Türkiye’ de Yetişkin Eğitimin Tarihçesi

Halk eğitimi gereksinimleri toplumlarda eskiye dayanmaktadır. Duyulan bu ihtiyacı karşılamak üzere değişik önlemler alınmıştır. Fakat yapılanlar günümüz halk eğitimi anlayışından farklı olmakla beraber, halk eğitimi çalışmalarına hemen hemen tarihin her döneminde rastlanmaktadır. Hunlar, Göktürk ve Uygur Türklerinin günlük yaşayış tarzlarında ve törenlerinde temelde birer halk eğitimi hareketi vardır. 8.yy’da Göktürklerin bilinen kitabeleri insanlığa yazılı armağanlar olarak kalmıştır. (Celep, 2003).

Türkiye’de halk eğitimi cumhuriyetle birlikte harf devriminden sonra başlamıştır. Orhun Abidelerinin yanı sıra Dede Korkut Hikâyeleri de Türk tarihine ışık tutan eserlerdendir. Günümüz standartlarına bakıldığında bilinçli bir halk eğitimi Selçuklu ve Osmanlı’da görülmektedir. Böylelikle, Anadolu topraklarının Türkleştirilmesi memleket idaresinin korunması ve sosyal yapının oluşmasıyla mümkün olmuştur. Bu devletlerin gerileme devirlerinde ise halk eğitimi toplum düzeninde etkili bir sistem olmaktan çıkmış, teşkilat dağılmış ilgili kuruluşlar bozulmuştur.

Bunun neticesi olarak da; devletin sosyal, kültürel ve idari düzeni sarsılmış ve bu durum çökmesi başlamıştır. Ancak Cumhuriyet yönetimiyle birlikte, bütün hizmetler gibi eğitim, özellikle halk eğitimi de yeniden ele alınmış, düzenlenmiş ve bugünkü halini kazanmıştır. Türkiye de genellikle yaygın eğitim, halk eğitim kavramları birbirinin yerine eşanlamlı olarak kullanılmaktadır. 1973 yılında kabul edilen 1739 sayılı Milli Eğitim Temel Yasası’na göre eğitim düzeni örgün ve yaygın eğitim olmak üzere iki başlık altında ele alınmış ve yaygın eğitim, örgün eğitimin

yanında ya da dışında düzenlenen eğitim etkinliklerinin tümü olarak görülmüştür. Geçmişten günümüze halk eğitimi farklı başlıklar altında verilmiştir(Kaya, 2010).

• Medreseler

Selçuklu zamanında medreseler dini eğitim sisteminin temelini oluşturmaktadır. Bilim alanında yeni gelişmeleri takip etmek açısından önemlidir. Ülkenin eğitimle ilgili ihtiyaçlarının karşılanması bu medreselerde verilen eğitimlerle sağlanmıştır. Matematikçi, tıp, astronomi vs. gibi bölümler bulunmaktaydı(Kaya, 2010).

• Ahilik

Ahilik 13. ve 18. yy arasında toplumun gelişmesinde ve huzurun sağlamasında önemli rol almışlardır. Toplumun ileri gelenleri ve kültürlü insanlardan oluşan bir halk kuruluşu amaçlamışlardır. Ahilik Anadolu esnafı arasında iş birliğinin geliştirmede önemli rol üstlenmiştir(Kaya, 2010).

• Halkevleri ve Halk Odaları (1932)

Halkevleri okuma-yazma ve Türk milliyetçiliğinin geliştirilmesini hedeflemiştir. (Kaya, 2010). Halkevleri, halk dershaneleri, dersler, kitaplıklar, yayım, köycülük, dil ve yazım, tarih, müzik, sosyal yardım, spor ve güzel sanatlar konularında etkinlik göstermişlerdir. 1933 yılında yürürlüğe giren 2287 Sayılı Milli Eğitim Bakanlığı Merkez Örgütü ve Görevleri ile ilgili Kanunla Halkevlerinin yürüttüğü etkinlikler İlköğretim Genel Müdürlüğüne devredilmiştir (Kaya, 2010).

• Köy Enstitüleri (1942)

Kırsal kesimde yaşayan eğitimsiz insanların bireysel gelişimleri ve yaşam standartlarının düzeltilmesi için köy enstitüleri kurulmuştur. Mesleki eğitimler ile yıllık kazançlarının artırılması amaçlanmıştır. Köy enstitüleri en büyük katkısı ülke ekonomisine olmuştur. İnsanların refah seviyesi yükseltilmiştir. Köy öğretmenleri okulda değil toplumun her yerinde halkı bilinçlendirmek için çalışmalar yapmışlardır (MEB, 2019).

• Kalkınma Planlarında Halk Eğitimi

“Örneğin; Birinci beş yıllık kalkınma planında (1963- 66) halk eğitimi toplum kalkınması içerisinde ele alınmış, ulus kalkınması geniş halk gruplarının eğitimini sağlamak açısından önemli bulunmuştur. İkinci planda (1968- 72) ise yetişkin eğitimi konusu yaygın eğitim başlığı altında ele alınmış; kadınların eğitimi ve okuma – yazma eğitimine büyük bir öncelik verilmiştir. Beşinci planda (1985 – 89) örgün ve yaygın eğitimin bütünleştirilmesi önerilmiş, yaygın eğitim kurumlarının yetişkinlere yaşam boyu eğitim sunan kurumlar olarak yeniden nitelendirmesinin gereğine işaret edilmiştir. Altıncı planda (1990 – 94) yaygın eğitimin, pazarına gereksinim duyduğu insan kaynaklarının yetiştirilmesine dönük olarak planlanması gerektiği ve bunun için bütçeden eğitime ayrılan yatırım ödeneklerinin en az %7,5’inin yaygın eğitime ayrılması öngörülmüştür (MEB, 2019). Yedinci planda (1996 – 2000) ise yaygın eğitimin nicelik ve nitelik olarak gelişimlere, ekonomik büyüme ve toplumsal gelişmenin önemli bir ögesi olan insan gününün yetiştirilmesi gereği üzerinde durulduktan sonra; örgün ve yaygın eğitim kurum ve programları arasında her aşamada yatay ve dikey geçişlere olanak veren esmek bir yapının oluşturulmasının önemi vurgulanmıştır. Bunlara ek olarak, eğitim ve öğretimini tamamlayarak yaşama atılan veya herhangi bir nedenle okuldan ayrılan herkese yaşamlarının her döneminde kendi ilgi ve yetenekleri doğrultusunda bilgi ve becerilerini geliştirme olanaklarının sağlanması gerektiği ifade edilmiştir”

• Milli Eğitim Şurası (15 - 19 Ocak 1990)

Cumhuriyetle birlikte ilk kez halk eğitimi ile birlikte etkili bir üretim olabilmesi için halk eğitim merkezlerinin önemine vurgu yapılmıştır. Bu eğitimle ilgili konular detaylı bir şekilde ele alınmıştır. İlk kez halk eğitimi konusu tek başına ele alınmıştır. Halk eğitimiyle ilgili ihtiyaçlar belirlenmiştir ve ülke için faydalı olacak kararlar verilmiştir (MEB, 2019). Toplumun yetişkin eğitime katılması konusunda motivasyonlar sağlanmalıdır.

Yetişkin eğitimde verilen sertifikaların belgelerin örgün eğitimdeki yatay geçişleri sağlanmalıdır.

- **Milli Eğitim Şurası (13 – 17 Mayıs 1996)**

Halk eğitim merkezleri ve meslek liseleriyle işbirliği içinde bütün olarak ele alınmalı bölgelere ihtiyaçlar saptanmalı ve düzenlemeler yapılmalıdır. Bu merkezlerde öğretmenlerin atanmaları sağlanmalı ve bu merkezlerin yürütülmesi yönetimi yapılmalıdır. Yaygın eğitime daha çok katılımın sağlanabilmesi için, gerekli motivasyonların sağlanması gerekmektedir (MEB, 2019).

2.2.5. Türkiye de Yaygın Eğitimin Yeri

Bilgi toplumunda eğitimde amaç evrensel değerleri bireylere aşılayabilmektir.

Bilgi çağında eğitimin amacı bütün insanlığı ilgilendiren evrensel değerleri bireylere dayatmaktır. Günümüz bilgi toplumunda verilen eğitimin sosyal bir amacı vardır. Bilgi toplumunda yaygın eğitim, okullarla sınırlı kalmayan sosyal açıdan kendini geliştirmek için devam ettiği bir eğitimidir. Türkiye de ve Kıbrıs'ta genel yaygın eğitimin amacı bireylerin toplumun ekonomik, sosyal, psikolojik, sağlık ve eğitim doğrultusunda isteklerini karşılayan aracı olarak görülmektedir. Milli eğitim bakanlığına bağlı Yaygın Eğitim müdürlüğüne bağlı 30.04.1992 gün ve 3797 sayılı Milli Eğitim Bakanlığının Örgütü ve Ödevleri hakkındaki kanunla belirlenmiştir (MEB, 2019).

2.2.6. Kıbrıs' ta Yetişkin Eğitimi

Kıbrıs'ta Eğitim Sistemi Örgün ve yaygın eğitimden oluşmaktadır. Yaygın Eğitim, Örgün eğitim dışındaki eğitim etkinliklerini kapsar (Meb, 2019)

Teknoloji çağıyla birlikte mesleki eğitim Avrupa ülkelerinin seviyesi dikkate alınarak bireylerin ekonomik ve sosyolojik ihtiyaçları ve yaşam boyu eğitim gereksinimleri dikkate alınarak yapılandırma hedeflenmektedir. Yetişkin eğitimde iş imkânları meslek imkânları bölgelere göre belirlenip kültürel yapıyı koruyan bir yaygın eğitim sistemi oluşturulur. Eğitimi engelleyen olumsuz nedenler ortadan kaldırılır. Mesleğe kazandırılan bireylerin sendikalaşması sağlanır. Sendikalarla iş birliği içinde bu kuruluşlar denetlenir ve karar alma süreçlerinde birlikte hareket edilir. Bu sendikalar eğitim merkezlerinde söz hakkına sahiptir.

- Meslek sertifikası alan bireylerin geçişleri olanak sağlayacak Programları oluşturmak

- Alan ve dal eğitimini esas almak,
- Eğitimden ayrılan öğrencinin, mesleğe atanabilmesi için Sertifika almasına olanak sağlamak,
- Örgün eğitim modellerini yaygın eğitim de de kullanılmasının sağlamak,
- Yaşam boyu öğrenme bütün yaş gruplarına hitap etmesini sağlamak,
- Yaşam boyu eğitimin gerçekleştirilmesi meslek teknik dairesi bünyesinde sürekli eğitimi sağlamak,
- Kurslara katılan kursiyerlerin sertifika programı ile iş imkânlarını yaratmak için alt yapıyı oluşturmayı sağlamak,
- İş yerlerinde çalışarak meslek eğitimi almak isteyen bireylere eğitim olanağı sağlamak
- Mesleki Teknik Eğitimin geliştirilmesi ve Avrupa standartlarından olasını sağlamak,

Köy kadın kursları bireylerin birikimlerini ve sürekli değişen teknoloji çağında bilgi ve yeteneklerini geliştirmesine yardımcı olan merkezlerdir. Bakanlığın “Yaygın Eğitim Birimi ”ne bağlı olarak ve onun düzenlemesi altında görev yaparlar. Tüm yaygın eğitim okulları Sürekli Eğitim Merkezi haline getirilir, Sürekli Eğitim Merkezleri'nde, eğitimin herhangi bir kademesinden ayrılan veya mesleğini geliştirmek, değiştirmek veya yeni meslek edinmek isteyen bireylere, yaşam boyu öğrenme ilkesine bağlı olarak, eğitim hizmeti sunulur. Sürekli Eğitim Merkezlerinde, modüler yapıda, mesleki eğitim yetki belgesi programları ile yabancı dil ve bilgisayar sertifika programları gibi, ülke gereksinimlerini karşılayacak, talebin yoğun olduğu programlar uygulanır. Yetişkinlere yönelik eğitim de verir.

Kuzey Kıbrıs'ta halk eğitimi iki şekilde yapılmaktadır. Birincisi ortaöğretim dairesine bağlı mesleki teknik bakanlığına bağlı Meslek liselerinde yaygın eğitim şeklinde verilmekte, ikincisi ise yine bakanlığa bağlı köy kadın kurslarında verilmektedir. Kıbrıs'ta mesleki teknik eğitim 1905 yılında sanayi mektebi açılmasıyla başlamıştır. Bu okulun amacı Kıbrıs'ta gereksinim duyulan sanat alanlarında kalifiyeli işçi yetiştirmek ile başlamıştır. Bu okullarda şapkacılık, ayakkabı tamirciliği ve şemsiye tamirciliği gibi on şube

bulunmaktaydı. Kıbrıs Türk ve Rum öğrencilerin birlikte devam ettiği bazı okullar şunlardır: Ziraat mektebi, ıslah mektebi, ebe ve hemşire kursları, polis mektebi, Omorfo köycülük okulu, kursları, körler okulu, kız öğretmen koleji, sanat okulu, orman koleji, sağır ve dilsizler okuludur. Ne yazık ki Okul çeşitli sorunlar nedeni ile 1907 de kapanmıştır

2.3. İlgili Araştırmalar

Nursaç, (2017) yapmış olduğu çalışmasında güz döneminde Mamak'ta düzenlenen kurslara sosyalleşme amacıyla katılan yetişkinler ele alınmıştır. Bu doğrultuda araştırmada kurslara katılan yetişkinlerin (n= 350) demografik özelliklerine ve katılım örüntülerine yer verilmiştir

Araştırmanın nitel kısmında, nicel sosyalleşme amacıyla kurslara katılan 20 yetişkin öğrenene yedi sorudan oluşan görüşme formu uygulanarak yetişkin öğrenenlerin kurslara katılım örüntüleri ortaya çıkarılmıştır. Sonuç olarak gerek nitel gerekse nicel yöntemler yoluyla toplanan veriler ışığında kurslara katılan yetişkin öğrenenler arasında sosyal güdülenme yöneliminin asıl yönelim olduğu bulunmuştur.

Ağcihan (2015), yapmış olduğu çalışmasında, Halk eğitimi merkezlerindeki kursiyerlerin gözlerinden değerlendirmesi yapılmıştır. Bu çalışma 2013-2014 eğitim öğretim yılında Kadıköy Halk Eğitimi Merkezinde toplam 308 kursiyere anket uygulanmıştır. Kursiyerler eğitmenlerin yeterliliklerini, katıldıkları kurs programının içeriğini ve kazanımları ile ilgili ifadelerle cevap vermişlerdir. Bu çalışma ilişkisel tarama modeli bir araştırmadır. Kursiyerlerin demografik yapısına göre ifadelerle vermiş oldukları cevapların anlamlı değişip değişmediği araştırılmıştır. Bu Çalışmada elde edilen bazı sonuçlar şunlardır. Erkeklerin kadınlara göre kursu bitirdikten sonra ekonomik hayata daha fazla katıldıklarını, kadın kursiyerler erkek kursiyerlere göre “Katıldığım kurs hayatıma anlam kazandırmıştır” ifadesini daha fazla belirttiğini, ilköğretim ve orta öğretim mezunu kursiyerler lisansüstü mezunu kursiyerlere göre daha fazla “Katıldığım kurs sahip olduğum yetenekleri keşfetmemi sağlamıştır” ifadesini belirttiğini, Meslek edinmek için katılan kursiyerlerin “Öğrendiğim bilgileri günlük hayatta kullanabiliyorum” ifadesini daha fazla belirttiği tespit edilmiştir. (Sesveren, 2004).

Yaptığı çalışmada kadınlara mesleki eğitim imkânı sunan kurum ve kuruluşların kadınların işgücüne katılım konusundaki ne kadar destekleyici olabileceği ve kadınların ne ölçüde istihdama hazırlayabileceği sorularına yanıt araması

hedeflenmiştir. Bu çalışmada ilk olarak yazı taraması yapılmıştır. Önce görüşme yapılacak olan kursiyerlerin amaca uygun olması için ön görüşmeler yapılmış daha sonra da bu görüşmeler kapsamında belirlenen kurslara gidip mülakat yapılmıştır. Yapılan görüşmelerden sonra bu kurslarda gizli bir potansiyel iş gücü olduğu ancak ne yazık ki gizli olmaktan ileriye gidilmediği fark edilmiştir. Aslında kurs sonrasında, kursiyerlere sağlanacak iş imkânıyla bu kursun ekonomiye katkısı artırılması mümkündür. Bu araştırmada olumlu etken bireylerin, kurslara katılarak sosyalleşip çalışma hayatına katılmaları sağlanmıştır.

Selçuk (2017), yapmış olduğu çalışmada, Halk eğitimi merkezlerinde kursa katılan kursiyerlerin öğrendikleri kadar rahatladıkları, bir anlamda psikolojik olarak rahatladıkları yerler olarak ifade etmiştir.

Öner (2014), halk eğitimi merkezlerinin kendini geliştirmesi gerektiğine vurgu yapmıştır. Öner, yapmış olduğu çalışmada halk eğitimi merkezlerinde açılan kurslarda yaşanan sorunları ve halk eğitim merkezlerin rolünü ele almıştır. Çalışma 2012-2013 eğitim-öğretim yılında Mersin Yenışehir Halk Eğitimi Merkezinde açılan kurslara katılan kursiyerler oluşturmaktadır. Veri toplama aracı olarak anket kullanılmıştır. Araştırmada edilen bulgulara göre, cinsiyete, yaşa, medeni duruma göre farklılık göstermektedir (Öner, 2014)

Ulukaya (2015), yapmış olduğu araştırmada, halkevlerinin halk eğitimine yaptığı katkıları ortaya koymaktır. Halkevlerinin etkililiğine dair Sosyal bilgiler öğretmenlerinin görüşlerini çeşitli değişkenlere göre değerlendirmektedir. İlk olarak, eğitimin tanımı, türleri ve önemi açıklanmıştır. Halk eğitiminin işlevleri özellikle eğitsel işlevi aktarılmıştır. Cumhuriyet dönemi halk eğitimi çalışmaları ve bu çalışmalar içerisinde önemi büyük olan halkevleri ve bu kurumun halk eğitimine katkıları açıklanmıştır. Halkevlerinin etkililiğine dair örneklemimizi Veri toplamak amacıyla anket ve tutum ölçeği kullanılmıştır. Kişisel Araştırma sonucunda, öğretmen görüşleri arasında cinsiyet ve mesleki kıdem ve mezun olunan okul türüne göre ise farklılaşma olup olmadığı tespit edilmiştir. Araştırmadan elde edilen sonuçlara dayalı olarak çeşitli önerilerde bulunulmuştur.

BÖLÜM III

YÖNTEM

Bu çalışmada nitel araştırma yaklaşımı vardır. Araştırma deseni olarak etnografi yöntemi seçilmiştir. 1990'lerden beri nitel araştırmalarda artışlar olmuştur. Nitel araştırmanın temeli Antropoloji, Sosyoloji, Beşeri Bilimler ve değerlendirmeye dayanmaktadır. Fetterman (2010) ve Wolcott (2008) Etnografların stratejilerini farklı şekillerde, Etnografi işlem basamaklarını özetlemiştir. Durum çalışmaları ile önerilerde bulunmuştur. Araştırmacılar nitel araştırmaları yürütmek için eylem analizi söylem analizi ve ifade edilmeyen farklı yaklaşımlar da kullanılabilir.

Etnografi bir insan topluluğunun düşüncelerini anlamak, tasvir etmek amacıyla yapılan bilimsel çalışmaların tümüdür. Nitel düşünceye dayalı çalışmalar araştırma yapılan toplumun bütünüdür. Bileşenler onların arasındaki etkileşimi anlatır. İnsan topluluğun iletişim bilgilerini onların bakış açısıyla anlamak, öğrenmek ve yorumlamak, topluluğun kodlarına ulaşmak araştırmacının görevidir. Çalışmaya katılan kursiyerlerden ayrı ayrı alınan bilgi ve görüşler yapılan gözlemler sonucunda arşivlerden ve yazılardan elde edilen bilgilerle karşılaştırma yapılır. Gerektiğinde alana dönülür, gözlemler görüşmeler tekrarlanır ve her bir bileşen diğer bileşenlerle olan ilişkileri ve günlük yaşam çerçevesinde değerlendirilir. Etnografin ilgilendiği alan bireylerin günlük yaşamlarıdır. Maddi ve manevi şeylerden oluşur. Araştırmacı önce araştırma desenini, kuramsal çerçeveyi oluşturup veri toplama ve analiz etme sürecine girer. Araştırmacının bireylerin yaşamlarını incelediği ya da bireylerden kendi yaşamları hakkında bilgiler talep ettiği bir inceleme desenidir (Riessman, 2008). Katılımcılardan toplanan bilgiler, araştırmacı tarafından bir anlatı kronolojisi içerisinde tekrar düzenlenip anlatılır. Çalışmada ortaya çıkan anlatıyı araştırmacının kendi yaşamlarına ilişkin bütünleştirdiği ortak bir eserdir.

Bu çalışmada araştırmacı, araştırması bağlamında 2 yıldan beridir, köy kadın kursları sergilerine katılıp onlar doğal ortamlarında sürekli ziyaretlerde bulunmuştur. İformel etkileşimde bulunup onları ve çevreyi tanımlamış ve notlar almıştır. Kurs yerlerini ziyaret edip sergilere, kermeslere, etkinliklere katılmıştır. Araştırmacı ilk önce bu kurslar ile ilgili bilgiler toplayarak bu kursların hangi isimlerde, nasıl yapıldığı, nerede yapılmakta olduğu, Milli Eğitim Bakanlığıyla görüşerek gerekli

bilgileri toplayıp danışmanı ile görüşmüştür. Araştırmacı hangi deseni kullanacağı nasıl sorular soracağı konusunda fikir edinmiştir. Daha sonra ise araştırmada kullanacağı soruları oluşturmak için pilot çalışmalar yapmıştır. Bu pilot çalışmalar neredeyse bir seneye yakın sürede gerçekleşmiştir. Köylerdeki kurslara kursiyerlerin çalıştığı yerlere gitmiştir. Doğal bir çalışma olabilmesi için onları kendi ortamında birebir sorular sorarak mülakatlar yaparak veriler toplamış daha sonra bu verileri analiz ederek katılımcılara soracağı soruları hazırlamıştır. Daha sonra ise hangi kurslara gideceğini kararlaştırmıştır.

Bu süreçte araştırmacı bu köylere, kurslara gidip mülakatlar yapabilmesi için Milli Eğitim Bakanlığına bağlı mesleki teknik müdürlüğünden izin almıştır. Daha sonra ise etik kurallar çerçevesinde Yakındoğu üniversitesi etik kurulun onayını almıştır. Araştırmacı izinler çıktıktan sonra ise kurs hocaları ile görüşmüş hangi tarihler arasında gün, nerede ve hangi kursların açık olup olmadığını bilgisini alıp, mülakatlar için hazırlık yapmıştır.

Araştırmacı derslerin verildiği sınıflara giderek kursiyerlerle tanışmış, ön hazırlık yapmıştır. Bu ön hazırlık yapılan çalışmayla ilgili neden yapıldığı kaç soru olduğu ne şekilde yapılacağı, daha sonra ne şekilde kullanacağıyla ve gizliliğin esas alınmasıyla ilgilidir. Bu bilgiler verildikten sonra mülakatlara başlayıp görüşmecinin istediği bir yerde yani sessiz bir ortamda ses kaydı alarak sorularını sormuş ve mülakatları sohbet havasında olmuştur. Katılımcılar daha önce neler yaptıklarını, hangi işlerde çalıştıklarını kurslarla, arkadaşlarıyla ilgili ne hissettiklerini, kurslara katılma amaçlarını anlatmışlardır. Bu mülakatlar farklı kurslarda farklı yerlerde gerçekleşmiştir.

Araştırmacı mülakatları bitirip Katılımcılarla vedalaşıp, daha sonra yine ziyaret ve sergiye gelme sözü vererek oradan ayrılmıştır. Genel olarak mülakatlar bitince ise eve gidip tek tek ses kayıtlarını dinleyip, danışmanı ile görüşerek yaptığı görüşmeler hakkında bilgiler vermiştir. Daha sonra ise bu ses kayıtlarını tekrar tekrar dinleyip analiz edip, betimlemeler yapmıştır. Çıkan sonuçlardan kodlamalar, kategoriler çıkmıştır. Araştırmacı çıkan sonuçları orijinalleri bozulmadan vermiştir.

Kuram oluşturma, bireylerin bakış açıları içerisinde temellenmiş, bir süreç, eylem ya da etkileşimle ilgili soyut bir kuramı araştırmacının bulup ortaya çıkardığı

sosyolojik bir araştırmadır. Bu süreç toplu bilgi basamaklarını veri sınıflandırmasını, geliştirmesini kapsar (Charmaz, 2006; Corbin & Starauss, 2017).

Etnografi, araştırmanın doğal ortamlarında bozulmamış ve kültürünün dil, din, mezhep ve davranış desenlerini incelediği, kaynağını sosyolojiden alan bir araştırma desendir. Veri toplama süreci mülakat ve gözlemleri oluşmaktadır.

Araştırmalarda, özellikle değerlendirme süreçlerinde ve birçok alanda kullanılan araştırmanın konusu, incelediği alanı, olayı, eylemi veya süreci daha derinlemesine analiz ettiği bir araştırma desendir. Araştırmalarda hal ve hareketler kısıtlı olduğundan dolayı araştırmacılar uzun zaman zarfında çeşitli veri toplama yöntemleri kullanarak detaylı bilgi toplarlar. Etnograf araştırmacının çalışmak istediği alan ilgili detaylı çalışmasını anlatır. Araştırma literatürleri toplar, bilgileri verir, bilgileri verirken kendi kültürü ve katılımcı kültürünü betimler. Örneğin araştırmacı çalışmada köy kadın kursları ile detaylı bilgi toplamıştır. Araştırmacı daha sonra ise kendi bilgileri ve katılımcı kültürünü betimler ve ortaya katılımcılardan elde edilen kodlar ortaya çıkar.

3.1. Çalışma Grubu

Araştırma grubunu, KKTC ‘de düzenlenen sanat kurslarında eğitime devam eden kadınlar ve kursu veren eğitimciler oluşturmaktadır.

Köy kadın kurslarına devam yakın kursiyerler ve kursu veren eğitimcilerle görüşme yöntemi ile görüşülmüştür.

3.1.1. Katılımcılar ile ilgili bilgiler

Bu araştırmaya katılan bireyler, kursiyerler araştırmaya gönüllü olarak katılmıştır. 45 Kadın 2 erkek kursiyer katılım göstermiştir. Yaş aralığı ise 36 – 72 dir. Kursu 3/6 ay ‘dan başlayıp 30 yıla kadar katılım gösteren kursiyer bulunmaktadır. Yaptığımız mülakatlar sırasında bazı kursiyerler, ilk başta özgüven eksikliği yaşamışlardır. Bu özgüven eksikliği görüşme ilerledikçe ortadan kalkmıştır.

Kursiyerler kursa katıldıktan sonra paylaşmayı öğrendiklerini bunun bir kazanç olduğunu belirtmişlerdir. Bir kısım Kursiyer ise “bu görüşmeyi yaparken bile ruhum dinlendi, bu görüşme bana çok iyi geldi “,” sizinle bu görüşmeyi yapmak bile benim için bir farklılıktır “gibi ifadeler kullanmıştır. Genel olarak katılımcılar soruları beğenip, bu görüşmeyi yapmak onlara iyi geldiğini ve rahatlattığını dile getirmişlerdir.

Bu konunun topluma, Kıbrıs kültürünün ve el işlerinin yayınlanmasına faydalı olacağını dile getirmişlerdir. Katılımcılar genelde kursa gelmeden önce bir şeyler bilmediklerini buraya başladıktan sonra öğrendiklerini ve devam edip geliştirdiklerini söylemişlerdir. Bir kısım katılımcı ise gelmeden önce annesinin terzi ya da kurs öğretmeni olduğunu zamanında onların da bu kurslara katılıp meslek edinip çocuklarına aktardıklarını dile getirmişlerdir. Katılımcılar kursta zamanın nasıl geçtiğini ve hiç sıkılmadıklarını arkadaşlarının da sıkılmadığını sıcak ve samimi bir ortamın olduğunu birlikte okul yönetimiyle geziler, piknikler düzenlediğini keyifli zaman geçirdiklerini ve burada kazandıkları dostlukları okul dışında devam ettiklerini dile getirmişlerdir.” Buda bizler için artı bir kazanımdır” gibi şeklinde görüşlerini paylaşmışlardır. Katılımcılar sevdikleri ve faydalı olduğundan dolayı yol mesafesi uzak olmasına rağmen devam etmektedirler.

Katılımcıların genel bir kısmı kursta vakit geçirmek, kafa dağıtmak gündelik sorunlardan uzaklaşmak, bir uğraş içinde olmak ve boş vakitlerini değerlendirmek sağlıklı bir şekilde zihinde kalabilmek için katılıyor. Bir kısım kursiyer için sertifika ancak çocuk ve torunlarına anı olarak saklamak dışında bir amacı olmadığını bunu bir meslek edinmek için almadıklarını ve bir topluluk önünde almaları gururlarını okşadığını mutluluk verdiğini dile getirmişlerdir. Katılımcılar kursa katıldıklarından itibaren farkındalıklarının arttığını olaylara ve çevreye karşı daha farklı baktıklarını dile getirmişlerdir. Katılımcılar kursa katılmada hiçbir engelin olmadığını ve olursa bile ortadan kaldıracaklarını dile getirmişlerdir. Kursa katılan kursiyerler seyahate çıkması gerekse bile kursa devam etmeyi ihmal etmemektedir. Kursta eğitimciler alan içi eğitim alıp bilmediği ya da eksik gördüğü alan için katılımcılara daha faydalı eğitim vermek için eğitim vereceği alanda eğitim almaktadır. Kursa katılan kursiyerler ile eğitimi alıp, eğitimi tamamladıktan sonra ise bu dersleri kursiyerlere vermeye başlamaktadır. Kursun ve kurs hocalarının genel amacı kadınları mutlu etmek onları sorunlarında uzaklaştırmaktır. Her eğitimci kendi alanında branşlaşmıştır.

Kurstaki kadınlar diploma alanında değil kişisel alanda kendini yetiştirmiş ve geliştirmiştir. Çalışan kursiyerlerin ise buraya gelip dinlendiklerini stres attıklarını dile getirmişlerdir. Katılımcılar okulda eksik olduğunu düşündükleri bölüm görülürse okul yönetimi ve kurs hocaları tarafından açılacağını söylemişlerdir. Katılımcılar belirli bir yaş aralığında olduğu için eğitimcilerden ilgi beklediklerini “insan yaşlanınca alingan

olur daha çok ilgi bekler “ gibi şeklinde ifade etmiştir. Kurs hocaları bu görüşmeler yayınlandıktan sonra kursiyer sayımızda artış olacağını dile getirmiştir. Katılımcılar uzun yıllar meslek hayatında çalıştıktan sonra bir boşluğa düştüklerini ve bu boşluğun depresyona neden olduğunu bu kurslara zaman kaybetmeden katıldıklarını belirtmişlerdir. Katılımcılar gündelik hayatlarındaki basit sorun ve işleri birbirlerine destek olup hep birlikte çözdüklerini söylemişler.

Tablo 3.

Çalışmaya katılan kursiyerler etik ilkeler doğrultusunda gizlilik esas tutulmuş ve sıra numarası ve cinsiyet baş harfi olarak kodlanmıştır.

Kursiyer No	Cinsiyet	Yaş	Uyruk	Medeni durum	Çalışma durumu	Çocuk sayısı	Öğretim durumu	Eşinin öğrenim durumu	Eşinin çalışma durumu	İkamet ettiği ilçe
1.	K.	53	KKTC	E.	Ev hanımı	2	Lise	Lise terk	Emekli	Akıncılar
2.	K.	39	TC	E.	Çalışıyor	2	İlkokul	Lise	Çalışıyor	Akıncılar
3.	K.	49	KKTC	E.	Ev hanımı	4	Okumadı	İlkokul	Çalışıyor	Akıncılar
4.	K.	36	KKTC	E.	Ev hanımı	2	İlkokul	Ortaokul	Çalışıyor	Akıncılar
5.	K.	43	KKTC	E.	Ev hanımı	2	Lise	Lise	Çalışıyor	Akıncılar
6.	K.	70	KKTC	E.	Ev Hanımı	2	İlkokul	Lise	Emekli	Akıncılar
7	K.	58	KKTC	E.	Ev hanımı	2	İlkokul	İlkokul	Hayvancılık yapıyor	Akıncılar
8	K.	36	KKTC	E.	Çalışıyor		Lise	Lise		Akıcılar
9.	K.	60	KKTC	E.	Ev hanımı	1	Lise	Lise	Emekli	Güzelyurt
10.	K.	64	KKTC	E.	Ev Hanımı	2	Üniversite	Üniversite	Emekli	Güzelyurt
11.	K.	64	KKTC	E.	Ev hanımı	1	Lise	Üniversite	Emekli	Güzelyurt
12.	K.	62	KKTC	E.	Ev Hanımı	2	Lise	Lise	Emekli	Güzelyurt
13.	K.	66	KKTC	D.	Ev Hanımı	2	Lise			Güzelyurt
14.	K.	49	TC	E.	Ev Hanımı	2	Yüksekokul	Üniversite	Çalışıyor	Lefkoşa
15.	K.	57	KKTC	E.	Ev Hanımı	2	Üniversite	Üniversite	Emekli	Güzelyurt
16.	K.	60	KKTC	E.	Ev Hanımı	2	Üniversite	Üniversite	Çalışıyor	Lefkoşa
17.	K.	52	KKTC	E.	Ev Hanımı	2	Lise	Lise	Çalışıyor	Lefkoşa
18.	K.	63	KKTC	D.	Ev Hanımı	2	Lise			Lefkoşa
19.	K.	67	KKTC	E.	Ev Hanımı	3	Yüksekokul mezunu	Üniversite	Emekli	Lefkoşa
20.	K.	65	KKTC	D.	Ev Hanımı	2	Lise	Belirtilmedi	Belirtilmedi	Lefkoşa
21.	K.	61	KKTC	E.	Ev Hanımı	2	Lise	Üniversite	Emekli	Lefkoşa

22.	K.	57	KKTC	E.	Öğretmen	1	Lise	Lise	Emekli	Lefkoşa
23.	K.	59	KKTC	E.	Ev hanımı	1	Lise	Üniversite	Çalışıyor	Lefkoşa
24.	K.	53	KKTC	E.	Muhasebeci	2	Lise	İlkokul	Çalışıyor	Lefkoşa
25.	K.	54	TC	E.	Ev Hanımı	3	İlkokul	İlkokul	Çalışıyor	Lefkoşa
26.	K.	67	KKTC	E.	Ev Hanımı	2	Üniversite	Lise	Emekli	Lefkoşa
27.	K.	67	KKTC	B.	Ev Hanımı	1	Üniversite			Lefkoşa
28.	K.	64	KKTC	B	Ev Hanımı		Lise			Lefkoşa
29.	K.	60	KKTC	E.	Ev Hanımı	1	Lise terk	Lise	Emekli	Lefkoşa
30.	K.	58	KKTC	E.	Ev Hanımı	2	Lise	Lise	Emekli	Lefkoşa
31.	K.	58	KKTC	E.	Ev Hanımı	2	Yüksekokul	Yüksek lisans	Emekli	Lefkoşa
32.	K.	72	KKTC	B.	Ev Hanımı		Üniversite	Belirtilmedi	Belirtilmedi	Lefkoşa
33.	K.	68	KKTC	D.	Ev Hanımı	2	Üniversite	Belirtilmedi	Belirtilmedi	Lefkoşa
34.	K.	66	KKTC	D.	Ev Hanımı	3	İlkokul	Belirtilmedi	Belirtilmedi	Turunçlu
35.	K.	64	KKTC	E.	Ev Hanımı	1	Üniversite	Üniversite	Emekli	Lefkoşa
36.	K.	62	KKTC	D.	Ev Hanımı	2	Üniversite	Belirtilmedi	Belirtilmedi	Lefkoşa
37.	K.	51	TC	E.	Ev Hanımı	2	İlkokul	İlkokul	Çalışıyor	Lefkoşa
38.	K.	59	KKTC	E.	Ev Hanımı	2	Lise	Üniversite	Çalışıyor	Lefkoşa
39.	K.	70	KKTC	E.	Ev Hanımı	2	Üniversite	Üniversite	Emekli	Lefkoşa
40.	K.	64	KKTC	E.	Ev Hanımı	2	Üniversite	Üniversite	Emekli	Lefkoşa
41.	K.	70	KKTC	D.	Ev Hanımı	2	İlkokul	Belirtilmedi	Belirtilmedi	Lefkoşa
42.	K.	46	KKTC	E.	Ev Hanımı	2	Lise	Ortaokul	Çalışıyor	Lefkoşa
43.	K.	53	KKTC	E.	Ev Hanımı	2	Lise	Yüksek lisans	Emekli	Lefkoşa
44.	K.	63	KKTC	E.	Ev Hanımı	2	Lise	Lise	Emekli	Lefkoşa
45.	K.	55	KKTC	E.	Ev hanımı	2	Lise	Lise	Emekli	Lefkoşa
46.	K	39	KKTC	E.	Ev hanımı	4	Lise	Lise	Serbest meslek	Lefkoşa
47.	E.	37	TC	B.	Çalışıyor	1	Lise	Belirtilmedi	Belirtilmedi	Lefkoşa
48.	E	59	KKTC	E	Emekli	2	Lise	Emekli	Emekli	Lefkoşa

Toplam: 48

KKTC Milli Eğitim Bakanlığı

1. İlk Öğretim Dairesi

2.Orta öğretim Dairesi

3.Meslek Teknik Öğretim Dairesi

KKTC Meslek Teknik dairesine bağlı okullar

Tablo 4.

Kıbrıs Türk Cumhuriyetinde yaygın eğitimin verildiği okullar.

Okulun No	Okulun adı	Bölümler
1.	Sedat Simavi Endüstri meslek lisesi	• Bilişim Teknolojileri • Elektrik-Elektronik Teknolojisi • İnşaat Teknolojisi • Metal Teknolojisi • Makine Teknolojisi • Motorlu Araçlar Teknolojisi • Mobilya ve İç Mekân Tasarımı
2.	Cengiz Topel Endüstri meslek lisesi	Harita Tapu Kadastro ve Sondaj
3.	Dr. Fazıl Endüstri meslek lisesi	
4.	Karpaz Meslek Lisesi	Elektrik elektronik Çocuk gelişimi Motor Mobilya Bilişim Turizm
5.	Haydarpaşa Ticaret Lisesi	
6.	Gazimağusa Ticaret Lisesi	

7.	İskele Ticaret Lisesi	Muhasebe Hazırlık bölümü
8.	Atatürk Meslek Lisesi	Çocuk gelişimi ve Eğitimi Giyim üretim Teknolojisi Güzellik ve Saç Bakımı Gıda Teknolojisi Grafik tasarım ve Fotoğrafçılık Matbaacılık El sanatları Seramik
9.	Gazimağusa Meslek Lisesi	
10.	Haspolat Meslek Lisesi	Bilişim Teknolojisi Alanı Elektrik –Elektronik Teknolojisi Alanı Tesisat Teknolojisi ve İklimlendirme Alanı
11.	Güzelyurt Meslek Lisesi	Turizm Koleji Muhasebe Finansman İnşaat Teknolojisi Güzellik ve Saç bakımı
12.	Girne Turizm Meslek Lisesi	
13.	Girne Öğretmenevi Hizmet içi Eğitim Merkezi ve Akşam Sanat Okulu	

3.2. Veri Toplama

Veri toplama 2 kısımdan oluşmaktadır. 1 kısım demografik bilgileri ortaya çıkarmak 2 kısım ise kursiyerlerin sanat kurslarındaki görüşlerini ortaya çıkarmak için oluşturulmuş, araştırmacı ve danışmanı tarafından hazırlanmıştır.

3.3. Veri Toplama Aracı

Yakın Doğu üniversitesi etik kurulu ve Mili eğitim dairesi Meslek teknik dairesi Talimi Terbiye Kurulu tarafından izin alınıp kullanılmıştır. Ek.3,4

Veri toplama aracında biyografik bilgiler kısmında 9 soru sorulmuştur. Bu sorular:

Yaş, Uyruk, Cinsiyet, Medeni durum, Çocuk sayısı, Çalışıyor musunuz? Evde bir meşguliyetiniz var mı? Eğitim durumunuz, Eşinizin eğitim durumu, Eşiniz çalışıyor mu?

Bu araştırmada, Sanat kurslarına ilişkin 17 soru sorulmuştur. Bu sorular:

1. Kursun yapıldığı yer?, 2. Hangi alanda kurs alıyorsunuz?, 3. Hafta da kaç gün kaç gün gidiyorsunuz?, 4. Bu kursu nerden duydunuz?, 5. Bu kursa ne zamandan beri katılıyorsunuz?, 6. Kurs hakkında bilgi verebilir misiniz?, 7. El becerileriniz gelişti mi, 8. El sanatları hakkında bilginiz var mı, 9. Bu kursu yararlı buluyor musunuz?, 10. Bu kursa katıldığınızdan beri hayatınızda değişen bir şeyler var mı?, 11. Kurs hakkında ne hissediyorsunuz?, 12. Bu kursa devam etmenizi engelleyen olumsuz durumlar var mı?, 13. Sanatla uğraşmak size nasıl hissettiriyor?, 14. Bu işi öğrendiğiniz zaman ne yapmayı düşünüyorsunuz?, 15. Kurs sonunda sergiler yapılıyor mu?, 16. Çalışmalarınız satış dışında farklı alanlara hizmet ediyor mu?, 17. Eğitimcilerden beklentileriniz nelerdir?.

Mülakatlar sırasında araştırmacı daha derinliğine bilgi ve daha açıklayıcı bilgi edinmek amacıyla 13 soru sormuştur. Bu sorular:

1. Bu kursu başkalarına tavsiye ediyor musunuz?, 2. Açılmasını istediğiniz bölümler var mı?, 3. Malzeme maliyeti ile ilgili ne düşünüyorsunuz?, 4. Çevrenizden nasıl tepkiler alıyorsunuz?, 5. Kursa katılma amacınız?, 6. Kursa bir gün boyunca neler yapıyorsunuz?, 7. Kursa neyle gelip gidiyorsunuz?, 8. Kursa sıkılınca ne yapıyorsunuz?, 9. Arkadaşların sıkılıyor mu?, 10. Hayatınızın Diğer kısmıyla

karşılaştırdığınızda ne düşünüyorsunuz?, 11.Size sağlık açısından ne hissettiriyor?, 12.kursun sonunda sertifika veriliyor mu?, 13.Üretmek size ne hissettiriyor?

3.4 Veri Toplama Süreci

Katılımcılar ile görüşmeler ortalama 45 dakika sürmüştür. Görüşmeler 2018-2019 eğitim ve öğretim yılı içinde gerçekleşmiştir. Araştırmacı her görüşme öncesi katılımcıya görüşme her an sonlandırabileceği bilgisini vermiştir. Hiçbir katılımcı, böyle bir istekte bulunmamıştır, aksine görüşmeler sonrasındaki karşılaştırma durumlarında görüşmelerin ne kadar faydalı görüşmeyi ne kadar önemsediklerini söylemişlerdir. Bazı katılımcılar araştırmacıya ilgili yardımcı olabileceği düşündükleri öneriler getirmişlerdir. Araştırmacı araştırmaya katılan bireylerle görüşmeleri katılımcıların uygun gördüğü ortamlarda gerçekleştirilmiştir. Dolayısıyla görüşmeler katılımcıların rahatını ve dikkatini dağılmasını düşünerek Atölye şefinin odası ve boş bir sınıfta gerçekleştirilmiştir.

3.5. Verilerin Analizi

Toplanan verilerin analizinde içerik analizi kullanılmıştır. Belge, kitap, doküman vs. araçların belirlenmesi amacı ile yapılan bir tarama modelidir. Nitelleştirme ölçülerini önceden geliştirerek, araçları belli beklentiler ışığında incelemektir (Karasar, 2004). Kodlamada içerik analizi yöntemi kullanılmıştır. Araştırmada sözel veya yazılı olarak elde edilen veriler belirli amaç çerçevesinde kodlanarak özetlenmiştir. İçerik analizi yönteminde öncelikle toplanan veriler kavramsallaştırılıp daha sonra araştırmacı ortaya çıkan bu kavramları kendine göre betimleme yapmış. Böylece veriyi açıklayan temanın saptanması sağlanmıştır. Kodlama ve kategorizasyon süreci araştırmacı ve danışman tarafından birlikte yürütülmüştür. Bu çalışmada araştırmacı ilk olarak önceden belirlediği katılımcılar ile birlikte pilot mülakat yapmış ve bu çalışmanın verilerini danışmanı ile değerlendirip çıkan kodlamalar ışığında mülakatlara başlamıştır. Araştırmacı daha sonra ise katılımcılar ile mülakatlara başlamış bitince ise çıkan bilgiler doğrultusunda veri analizi süreci başlamıştır. Bu süreçte veriler analiz edilip, ses kayıtları tekrar tekrar dinlenmiş, notlar alınmıştır. Bu notları araştırmacı ve danışmanı defalarca okuyup değerlendirmiş ve kategoriler belirlenmiştir. Dört kategori çıkmıştır. Bu kategoriler ekonomik, sosyal, psikolojik ve sağlıktır. Araştırmacı daha sonra ise yaptığı tekrarlar neticesinde bir kategori daha çıkmıştır. Bu kategori ise eğitimidir.

- Ekonomik Nedenler:

Ekonomik nedenler iki boyuttan oluşmuştur. Birincisi ürettikleri sanat eserlerini satmak, karşılığında para kazanmaktır. Örneğin K.47 bu işi öğrendikten sonra kendine bir dükkân açacağını bu işi devam ettireceği şeklinde ifade etmiştir. İkincisi ise bir kısım kursiyerlerin kendi ihtiyaçlarını veya yakınlarının ihtiyaçlarını karşılamak için, kendi ürettikleri ürünleri kullanıp bu durumda dışardan satın almak durumunda kalmamıştır. K.26 ise dışardan bir şeyler satın almadan evde bulunan malzemeleri değerlendirip hem de kendi çocuklarını çeyizlediği şeklinde ifade etmiştir. Katılımcılar ev masraflarını karşılamak, ekonomik anlamda para kazanmak ihtiyaçları doğrultusunda bu kurslara katılmışlardır. Sesveren (2004), yapmış olduğu çalışmada benzer bulgular olarak katılımcıların kursa katılma amaçlarını üç gruba ayırmıştır. Bunlar 1.kendi ihtiyaçlarını karşılamak, 2.çeyiz yapmak, 3.boş zamanlarını değerlendirmek amacıyla katıldıklarını belirlemiştir. Bu amaç doğrultusunda hedefine ulaşmıştır.

- Sosyal Nedenler:

Sosyal nedenler kursiyerlerin boş vakitlerini değerlendirmek, yeni arkadaşlar edinmek kendilerine yeni ortamlar yaratmak, arkadaşlarıyla paylaşımlar yapmak için katılmışlardır. Bu kursta yapılan etkinlikler ve işler kursiyerleri motive etmek içindir. Yetişkin eğitimi programı çerçevesinde kursiyerler için belirlenen etkinlikler bulunmaktadır. Bunlardan biri ise gezilerdir. Gezilerin amacı aileleriyle birlikte vakit geçiremeyen, gezilere gidemeyen, eşi olmayan kursiyerler için düzenlenmektedir. Bir nevi onlardaki bu eksiklikleri gidermek ve mutlu etmek içindir. Örneğin K.22.” Bizde bu etkinliklerden çok mutluyuz” şeklinde ifade etmiştir.

K.10 Göre ise “deşarj oluyorsun, çevrende güzel arkadaşlar oluyor konuşuyor sohbet ediyorsun bundan güzel ne olabilir “ Katılımcılar farklı ortamlarda yaşadıkları yalnızlıktan kurtulduklarını ifade etmişlerdir. Ata (2016) tezinde yapmış olduğu çalışmada, benzer bulgu olarak katılımcıların kurslara katılma amaçlarını boş zamanlarını değerlendirme, sosyalleşme amacıyla katıldıklarını tespit etmiştir. Değerlendirme amacına hizmet etmiştir.

- Psikolojik Nedenler

Psikolojik nedenler iki boyuttan oluşmuştur. Birinci nedenler katılımcılar uzun yıllar çalıştıkları için emekliye ayrıldıkları zaman zarfında oluşan boşluktan dolayı depresyona girmişlerdir. Katılımcıların bu kurslara katılma amacı kendinin işe

yaramaz hissettiren boşluktan, depresyondan kurtulmaktır. K.35 İse “ben sağlık açısından zor bir ameliyat geçirdim, o yüzden bana çok güzel bir tedavi oldu” şeklinde ifade etmiştir.

İkinci neden ise psikolojik olarak, eşlerini kaybettikten sonra kendilerini yalnız hissettikleri için bir bulanım dönemine girmiş ve buraya tedavi olarak gelmişlerdir. Örneğin K.34, “Emekliye ayrıldıktan sonra eşim hastalandı ve vefat etti. Bu ev gezmeleri beni tatmin etmemeye başladı. Sürekli aynı sorunlardan hastalıklardan bahsedilir, evdeki stresten kurtulmak için geldim ve bu el işlerinin desteğiyle bunlardan kurtuldum” şeklinde ifade etmiştir.

Selçuk (2017) tezinde elde ettiği bulgulara göre, çalışmada halk eğitim merkezlerinde katılımcıların öğrendikleri aynı zamanda rahatladıklarını gözlemlemiş ve ifade etmiştir.

- Sağlık

Sağlıkla ilgili nedenler ise katılımcıların zamanla oluşan kas rahatsızlıklarından dolayı doktor tavsiyesi ile başlamalarıdır. Kursiyerler bu kursların vücuttaki hissizliği azalttığı ve ötelediğini ifade etmişlerdir. Örneğin K.16 doktorunun tavsiyesi ile kursa katıldığını vücuttaki hissizliği azalttığı ve ötelediğini ifade etmiştir. “hocam ve doktorum dikiş nakış kurslarına katılmamı istedi. Benim kan dolaşım problemim var ince kaslar çalışsın diye geldim, iğne tutmak, düğme açmak gibi iş gerektiren şeyler için buraya katıldım. Bu işleri yapmak duyarlılığı artırıyor ve öteliyor bu kursun çok faydasını gördüm” şeklinde ifade etmiştir.

- Eğitim

Kurslara katılan katılımcılar gerekli eğitimi aldıktan sonra sertifikaları ileriye dönük kullanabilmek için bu kurslara katılma nedenlerine bağlamışlardır. K.22 kurs öğretmenini olduğunu hizmet içi eğitim aldığını ve kendini geliştirmek için katıldığını söylemiştir. K.42 ise “benim kursa katılma amacım yeni bir şeyler öğrenmek hem de sertifika programından yararlanmaktır. Bu sertifikaları toplayıp ilerde kurs öğretmenliği yapmaktır” şeklinde ifade etmiştir

BÖLÜM IV

BULGULAR

Bu bölümde katılımcıların kurslara katılma amaçları doğrultusunda çıkan kategoriler verilmiştir.

4.1. Temel bulgular

Çalışmaya katılan kursiyerlerin, kurslara katılma nedenleri beş ana kategoride toplanmıştır. Bu kategoriler Ekonomik, sosyal, psikolojik, sağlık ve eğitimidir.

Tablo 5.

Araştırma sonucunda ortaya çıkan kategoriler tablosu.

Kategoriler	Alt Kategoriler
Ekonomik	1. Para kazanmak, 2. Kendi ve yakınlarının ihtiyaçlarını karşılamak
Sosyal	
Psikolojik	1. Yakın kaybı 2. Emekliliğin oluşturduğu sorunlarla baş etmek
Sağlık	
Eğitim	

4.2. Ekonomik

Araştırmaya katılan kursiyerler kursa katılma nedenlerden bir tanesi ekonomik nedenlere bağlamışlardır. Katılımcıların birinci amacı para kazanmaktır. Kursiyerler bir dönem boyunca çalışma hızlarına bağlı olarak 4 ya da 5 eser ortaya çıkarmaktadır. Ürettikleri bu sanat eserleri her sene gerçekleşen okul sergisinde sergilemektedir. Sergi bittikten sonra ise satış yapmak isteyen katılımcıların yaptıkları eserlerin maliyetini hesaplayıp satışa sunarlar. Kursiyerler yaptıkları eserlerde malzeme, çerçeve ve emeklerini ekleyerek fiyat çıkarır ve bu fiyat yaptıkları eserin boyutun ve maliyetine göre değişir. Bu satış fiyat ise 150 TL den başlayıp eserin boyutuyla değişmektedir. Ekonomik Nedenler iki boyuttan oluşmuştur

4.2.1. Para kazanmak

Ürettikleri sanat eserlerini satmak buna karşılık para kazanmaktır. Örneğin K.4” bu olursa biri isterse satarız, daha önce sattım yine yaparım” şeklinde ifade etmiştir.

K.45 Bu satışın biraz daha ileri boyutuna ulaşip yaptığı işi reklam edip satışın reklam boyutuna geçmiştir. “Oğlum anne ürettiğini sat sana bir Instagram sayfası açalım sosyal medyada ürettiğini reklamını yapıp satabilirsin dedi: bende Türkiye den gerekli olan malzemeleri aldım. Yazın küçük süs eşyaları yapıp küçük çaplı bu işi yapmayı düşünüyorum” şeklinde ifade etmiştir.

E.4 Bu işi öğrendikten sonra kendi “ihtiyaçlarını karşılayacağını daha sonra ise kendine bir dükkân açıp bu işi devam ettireceğim “ şeklinde ifade etmiştir.

4.2.2. Kendi ve yakınlarının ihtiyaçlarını karşılamak

Kursta yapılan işler çeyiz, ev eşyası, evde lazım olabilecek araç gereçlerdir. Diğer kursiyerlerin çeşitli ürettikleri sanat eserlerinin kendi ve yakınlarının ihtiyaçlarını karşılamak için, kendi ürettikleri ürünleri kullanıp bu durumda dışardan satın almak durumunda kalmamışlardır.

K.26” Evde kullanılmayan eşyaları, örtüleri bur da satın almamıza gerek kalmıyor, elimizdeki malzemeleri değerlendiriyoruz. El işi nakışlarla ben çocuklarımın çeyizlerini hazırladım. Evimdeki eşyaları yeniledim. Ahşap oymalardan dolap, masa ve raflar yaptım evde kullanılacak ne varsa örtü, yastık yüzü vs. bunları evim için yaptım hem de atıl durumda olan eşyaları değerlendirdim. Maliyet için para harcamamıza gerek yok.” Şeklinde anlatmıştır.

K.27 “Annemin bana verdiği çarşafı, çeyizlediği eşyaları onları değerlendirmeye geldim. Annem hep işlenmemiş kalacağına işlenmiş kalsın derdi ve bende onları torunlarıma işlenmiş olarak kalsın diye yapıyorum” şeklinde ifade etmiştir.

K.30 “Eski evdeki kullanmadığımız şeyleri de değerlendiriyoruz kullanılmayan sandıkta olan şeyler gün yüzüne çıktı, tekrar kullanılabilir hale geldi” Şeklinde ifade etmiştir.

4.3.Sosyal Nedenler

Bu sosyal nedenler katılımcıları boş vakitlerini değerlendirmek yeni arkadaşlar edinmek kendilerine yeni ortamlar yaratmak, arkadaşlarıyla paylaşımlar yapmak için katılmışlardır. Bu kursta yapılan etkinlikler, işler kursiyerleri motive ediyor.

K.2 “Normalde benim çok vaktim yok ama bir köşeye sıkıştırıyorum sırf buraya gelmek için, Burada her hafta biri bir şeyler yapıyor evinden getirip kursta arkadaşlarla birlikte yiyip içiyoruz bir şeyler paylaşıyoruz vakit çok güzel geçiyor” şeklinde ifade etmiştir.

K.22 “Kursta Gezilerde oluyor Genelde aileleriyle gezilere gidemeyen eşi olmayan kursiyerler için bir nevi bu eksiklikleri gidermek için yapılıyor. Biz çoğunluk olarak bu etkinliklerden çok mutluyuz”. Yetişkin eğitimi programı çerçevesinde kursiyerler için belirlenen etkinlikler bulunmaktadır. Bunlardan biri ise gezilerdir. Gezilerin amacı aileleriyle birlikte vakit geçiremeyen, gezilere gidemeyen, eşi olmayan kursiyerler için düzenlenmektedir. Bir nevi onlardaki bu eksiklikleri gidermek ve mutlu etmek içindir.

K.18 “Ben çok yararlı buluyorum, sosyal açıdan kendini geliştirir, ben evde yalnızım çocuklarım evli ben tek kalıyorum buraya gelmek bu işlerle uğraşmak beni tatmin ediyor”

K.10 “Deşarj oluyorsun çevrende güzel arkadaşlarla konuşuyorsun hoş vakit geçiriyorsun bir yandan üretiyorsun bundan daha ne güzel olabilir” şeklinde ifade etmiştir.

4.4. Psikolojik Nedenler

Araştırmaya katılan kursiyerler kursa katılma nedenlerden bir tanesi psikolojik nedenlere bağlamışlardır. Katılımcıların birinci katılım amacı rahatlamak içindir, bu rahatlama yoğun iş hayatından sonra oluşan boşluktan kurtulma ve manevi olarak iyi hissetmektir. Psikolojik nedenler katılımcıların iki boyuttan oluşmuştur.

4.4.1.Emekliliğin oluşturduğu sorunlarla baş etmek

Bu nedenler katılımcılar uzun yıllar çalıştıkları için Emekliye ayrıldıkları zaman zarfında oluşan boşluktan dolayı depresyona girmişlerdir, buraya gelmek onlara biri tedavi gibi gelmiştir.

K.34 Daha önceden kamuda çalışan kadınlar emekliye ayrıldıktan sonra evde kaldıktan sonra boşluğa düşüyoruz. Benim gibiler devamlı evde kalmaktan hoşlanmaz çalıştığımız için ev gezmelerine alışmadık. Bu yüzden bu kurslar bize tedavi gibi geldi.

E.48 “Hanım çalışıyordu bende emekliydim evden kahveye, kahveden eve gidiyordum, her gün hangi arkadaşının yanına gideceksin, gitsen de olmuyor herkes çalışıyor. Hem de kahve kültürü kalktı”.

K.15 “Üretmek ve bulunduğum ortamın dışına çıkmak için katıldım. Annem ve babama onlara bakıyorum, sürekli onlara bakmak sıkmasa bile bazen bunaltıyor. Ben uzun yıllar kamuda çalıştım. Kalabalık ortamlardan sonra evin içine girmek depresyona neden oluyor, buraya başlamak evden çıkma yolu oldu. Bir nevi bir tedavi oldu”.

K.35 “Ben sağlık açısından zor bir ameliyat geçirdim, o yüzden bana çok güzel bir tedavi oldu”.

4.4.2 Yakın Kaybı

Kursa katılan kursiyerler eşlerini kaybetmiş ve zamanla psikolojik olarak yalnız hissettiklerinden dolayı bir bulanım dönemine girmiştir. Katılımcıların eşlerini ve yakınlarını kaybetmek onlar açısından büyük bir yıkıma neden olmuştur. Bu yıkım zamanla depresyona neden olmaktadır. Yaşanılan bu üzüntünün verdiği rahatsızlıktan kurtulmak bir nevi kendini motive ve mutlu etmek amacıyla katılmışlardır.

K.34 “Emekliye ayrıldıktan sonra eşim hastalandı ve vefat etti. Ev gezmeleri artık beni tatmin etmemeye başladı. Arkadaşlarıma ya da komsularıma gezmeye gittiğim zaman sürekli bir hastalıktan bahsedilir, iç huzursuzluk kaplar insanı, evdeki sorunlar vs. insanı sıkar, evdeki stresten, sorunlardan kurtulmak için geldim. El işlerinin desteğiyle bunlardan kurtuldum burada ki neşeli ortam bana çok iyi geldi”.

K.8” Geçen sene köy kadın kursundayken psikolojik sorunları olan hanımın oğlu “hocam anneme yardım eder misiniz? “dedi. İçine kapanık hiç konuşmayan bir bayandı konuşmaya sosyalleşmeye ve konulara katılmaya başladı. Kursun sonunda çok güzel sonuçlar aldık”.

K.44 “Çalıştığım için pek boş zamanım yoktu, bu kursa başladıktan sonra fizyolojik ve psikolojik dinç hissetmeye başladım”.

4.5.Sağlık

Sağlıkla ilgili nedenler ise katılımcıların mevcut kas rahatsızlıklarından dolayı katılım göstermişlerdir. Bu rahatsızlık katılımcıların yaşamını zorlaştırdığı, katılımcıların zamanla oluşan kas rahatsızlıklarını ötelemek, ince motor becerilerini kazandırma ve vücutta oluşan hissizliği azaltmak için doktorların tavsiyeleri kursa başlamışlardır. Bu kurs sayesinde katılımcılar faydasını görmüş ve hayatlarını kolaylaştırmıştır.

K.16 “Sağlığım için katıldım. Hocam ve doktorum dikiş nakış kurslara katılmamı önerdiler, ince kaslarımı çalıştırmak, parmak uçlarındaki hissizliği azaltmak ve kan dolaşımı hızlandırmak için ince kaslar çalıştırmak için buraya geldim. Kan dolaşım problemim var parmak uçlarına kan gelmediği için nedenle emekliye ayrıldıktan sonra buraya başladım. İğne tutmak, düğme açmak gibi ince iş gerektiren işleri yapamıyordum kasları çalıştırması açısından baya faydasını gördüm, bu kursa gelmeseydim daha kötü olacaktım. İnce kasları çalıştırıyor duyarlılığı artıyor ve öteliyor. Bir nevi Fizyoterapi görevi görüyor. Kurs sayesinde hem öteleyip hissizliği azalttı hem de gündelik işlerimi halletmem için yardımı oldu.

K.6 “Bu kurs bir fizik tedavidir. Kadınlar evde kalırsa sıkıntıdan hasta olur. Hem fiziksel hem de ruhsal olarak çöküntüye uğrar, buraya gelip el işleriyle uğraşırsa her şeyi unuttur, ne sıkıntı kalır stres, nakış kursu fizik tedavidir. Üretirse şeyi unuttur sağlığı düzelir. Büyüklerimizde el işleri yapardı, uğraşırdı bizde onlardan gördük”

4.6. Eğitim

Buraya katılan kursiyerlerin eğitimi tamamladıktan sonra alınan sertifikaları toplayıp ileriye dönük eğitim verme ile ilgili nedenlere bağlamışlardır. Katılımcılar gerekli eğitimleri alıp üretmek, üretmenin yanında kendileri de kurslarda eğitmen olarak devam etmek amacıyla katılmışlardır. Katılımcıların çoğu bu sertifikaları almış ve ileriye doğru çalışmalar yapmaktadır.

K.8 “Ben 7-8 sene boyunca köy kadın kurslarına katıldım. Bu kurslarda el işi, koza vs. işleri öğrenip bu alanlarla ilgili sertifika toplayıp, devletin düzenlediği köy Kadın kurs öğretmenliği sıvalarına girip kazandım daha sonra çeşitli kurslarda el işi dersleri vermeye başladım”.

K.22” Ben kurs öğretmeniyim, bakanlığın yeni açtığı bölümlerde ders verebilmek için hizmeti içi eğitim alıyorum. Yeni bir şeyler öğreniyorum bunun yanında sertifika alıp bu alanla ilgili ders verebiliyorum”.

K.42 “Benim bu kursa katılma amacım hem yeni bir şeyler öğrenmek hem de ilerisi için sertifika alarak kurs öğretmenliği yapmaktır” Şeklinde ifade etmişlerdir.

BÖLÜM V

SONUÇ ÖNERİLER

5.1. Sonuç

Bu çalışmada yapılan araştırma ile elde edilen bulgulara göre sonuç olarak; yetişkin eğitimi köy kadın kurslarında istihdam açısından etkisi büyüktür. Kurslar sonrasında istihdam imkânı yaratıldığı takdirde etkinin çoğalacağı söylenebilir.

Araştırmada yetişkinlerin kurslara katılma nedenlerinin belirlenmesi ve eğitim programlarının, yetişkinlerin ihtiyaçlarını karşılayıp karşılamadığının belirlenmesi açısından önemlidir. Sert, (2017) yetişkin eğitimin bireylerin ihtiyaçları, sorun ve tercihlerini anlamaya bağlı olduğunun söylemekte ve katılma nedenlerinin araştırılmasının yapılması gerektiğinin önemini ve gerekliliğini vurgulamaktadır.

Araştırmada ilk olarak Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyetinde köy kadın kurslarına devam eden kursiyerlerin katılma amaçları belirlenmiştir. Araştırmada nitel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Araştırma deseni olarak etnografi seçilmiştir. Bu yöntemle araştırma derinlemesine bir boyut kazanmış ve araştırmanın önemi artmıştır.

Araştırma sonucunda köy kadın kurslarına katılan kadın kursiyerlerin erkek kursiyerlere göre katılım yüzdeleri daha fazladır. Erkek kursiyerlerin yetişkin eğitimin faydalarından yararlanması gerekir. Kurslara katılan kadın kursiyerlerin motivasyonlarının yüksek olduğu görülmüştür.

Kursiyerlerin kurslara katılma nedenleri beş kategoride toplanmıştır. Bu kategoriler ekonomik, sosyal, psikolojik, sağlık ve eğitimidir. Ekonomik nedenler kategorisi para kazanmak ve kendi ve yakınlarının ihtiyaçlarını karşılamak gibi alt kategorilerden oluşur. Psikolojik nedenler kategorisi ise emekliliğin oluşturduğu sorunlarla baş etmek ve yakın kaybı gibi alt kategorilerden oluşmaktadır. Sağlık ve Eğitim kategorileri için herhangi bir alt kategori oluşturulmasına gerek kalmamıştır. Sonuç olarak kursiyerlerin kurslara katılma amaçları belirlenmiş ve demografik özellikleri ortaya çıkmıştır.

5.2. Öneriler

Araştırmada köy kadın kurslarına katılan kursiyerlerin uzun mesafeden ve grup halinde geldikleri belirlenmiştir. Kursiyerlerin kurslara katılmalarını kolaylaştırmak amacıyla, ulaşım ile ilgili gerekli önlemlerin alınması gerekmektedir.

Kursta erkek kursiyer katılımı sayısı azdır. Daha fazla sayıda erkek kursiyerlerin katılmasının sağlanması için gerekli motivasyonların sağlanması lazım.

Bu çalışmada nitel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Nitel ve nicel araştırma tekniği bir arada kullanılarak Kuzey Kıbrıs cumhuriyetinde illere ve köylere yetişkinlerin kurslara katılma amaçları belirlenebilir. Sosyalleşmek amacıyla kurslara katılan bireylerle görüşme tekniği ile detaylı görüşmeler yapılarak daha fazla kategoriye ulaşılabilir.

Meslek edinmek amacıyla kurslara katılan bireylerin istihdam da önemli bir yere sahiptir. Köy kadın kursları meslek edindirmeye yönelik çalışmalar yapılmalıdır. Köy kadın kursları kadınların sosyalleşmesi ve meslek kazanmaları açısından önemli bir yere sahiptir. Bu alanla ilgili gereken önlemlerin alınması gerekmektedir..

Kuzey Kıbrıs'ta da yaygın ve köy kadın kursları kadınlara yöneliktir. Bunun nedeni ise erkek kursiyerlerin katılım oranları çok düşüktür. Kadınların kurslara katıldıkları ve kendilerini kişisel anlamda geliştirdiklerini, erkeklerin de bu yaygın eğitim kurslarına katılmalarını kendilerini geliştirmeleri yönünde önerilerde bulunmuşlardır. Kadınları özgür ve refah bir toplumda yaşayabilmeleri için erkeklerin örgün eğitim yanında yaygın eğitim de alması gerekir, çünkü erkekler yeteri kadar bu konularda bilgili ve yeterli eğitimi almamıştır. K.46 “biz kendimizi biliyoruz gerekli eğitimleri alıyoruz fakat bu eğitim asıl erkeklere verilmesi gerekmektedir” şeklinde öneride bulunmuştur.

Katılımcıların ürettikleri işlerin maliyeti fazla olduğundan dolayı pazarlama konusunda sıkıntı yaşamaktadırlar. Kursiyerlerin pazarlama ve malzeme alımlarını kolaylaştırılması için gerekli önlemlerin alınması gerekir.

KAYNAKÇA

- Ağcihan, E. (2015). *Yetişkin eğitimi alanında eğitim veren eğitimcilerin yetişkin eğitimi alanında ki yeterlilikleri* (Yayınlanmış, Yüksek Lisans Tezi) Yeditepe Üniversitesi, İstanbul.
- Akın, M. (2016). *Kadınlara yoksulluğun görünümü ve yaşam boyu etkisi* (Yayınlanmış, Yüksek Lisans Tezi) Bartın Üniversitesi, Bartın.
- Alpaydın, Y. (2006). *Belediyelerin yetişkin eğitime katkısı: İsmel örneği* (Yayınlanmış, Yüksek Lisans Tezi,) Boğaziçi Üniversitesi, İstanbul.
- Altun, K. (2017). *Beşeri sermayenin unsurlarından kadın eğitiminin ekonomik bütünleşmeye etkisi, 1971-2013 Türkiye örneği* (yayınlanmış, yüksek lisans tezi)Dicle Üniversitesi, Diyarbakır.
- Aral, N. (1999). Sanat eğitimi-yarıtcılık etkileşimi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 15(15).
- Ata, E. (2014). *Halk eğitim merkezleri nakış kurslarına ve tercih nedenlerine ilişkin kursiyerlerin görüşleri* (Yayınlanmış, Yüksek Lisans Tezi),Gazi Üniversitesi, Ankara.
- Ata, E. (2016). *Başkent halk eğitim merkezin 'deki mesleki kurslara yetişkin katılım örüntüleri*. (yayınlanmış yüksek lisans tezi), Ankara üniversitesi, Ankara.
- Balat, İ. (2013). *Halk eğitim merkezleri yöneticilerin hayat boyu öğrenme algısı* (Yayınlanmış, Yüksek Lisans Tezi) Marmara Üniversitesi, İstanbul.
- Berktaş, F. (2012). Ekofeminizm ya da Yüreğin İyimserliği. *Kadın Araştırmaları Dergisi*, 1(4).
- Celep, C. (2003). *Halk eğitimi*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Corbin, J, M(2007). Basics of qualitative research:Techniques and procedures for developing grounded theory (3rd ed). Thousand Oaks, CA:sage.
- Charmaz, K. (2006). *Constructing grounded theory: A practical guide through qualitative analysis*. sage.

- Çaldır, Z. (2007). *Öğretmenlikte müzede yetişkin eğitimi, Feza Gürsey bilim merkezi örneği*.(Yayınlanmış, Yüksek Lisans Tezi) Ankara Üniversitesi, Ankara.
- Çetin, O. B. (2005), Ekofeminizm: Kadın-Doğa İlişkisi ve Ataerkillik. *Sosyo-Ekonomi Dergisi*, 1(2), 61–76.
- Çetin, O. B. (2011), “Aile, Kadın ve Doğa” Aile Sosyolojisi (içinde), Kasapoğlu, A. ve N. Karkıner (der.) Eskişehir: T.C. Anadolu Üniversitesi Yayını.
- Duman, A. (2007). Yetişkinler Eğitimi.(2. Baskı). Ankara. Ütopya Yayınevi, *Kültürel Değerleri*, 15(13), 08- 26- 98.
- Fetterman, D. M. (2010). *Ethnography: step by step* (3rd.). Thousand Oaks, CA: Sage.
- Geray, C. (2002). Halk Eğitimi. Ankara: İmaj Yayınevi.
- Gören, D. (2008). *Adalet Ağaoğlu ‘nun roman ve tiyatrolarında kadın eğitimi* .(Yayınlanmış, Yüksek Lisans Tezi) Dokuz Eylül Üniversitesi, İzmir.
- Gül, S. Alican, A. ve Direk, A. (2008). Yetişkin kadın eğitimi sorunsalı: sultan beylinin yoksul kadınlarının azmi, *Amme İdaresi Dergisi*, 41(1), s,73,94.
- Gündoğdu, A. I. (2010). *Sanat eğitiminde toplumsal sorumluluk :*” Sokakta sanat “. (Yayınlanmış, Yüksek Lisans Tezi) Marmara Üniversitesi, İstanbul.
- Güven-Lisaniler, F. (2003). Kadının Statüsünün Tespiti: Kadın Erkek Eşitliğine Doğru Bir Adım. Gazimagusa: Kıbrıs Türk Üniversiteli Kadınlar Derneği Yayını.
- Karasar, N. (2004). Bilimsel araştırma yöntemi (12. Basım)Ankara: Nobel yayıncılık.
- Kayabaş, B. (2016). *Latife Tekin’in romanlarında kadın ve kadın eğitimi*. (Yayınlanmış, Yüksek Lisans Tezi) Dokuz Eylül Üniversitesi, İzmir.
- Kömüroğlu, M. (2016). *Ağrı ili Taşlıçay ilçesi halıcılığı ve halk eğitim merkezi halıcılık faaliyetleri* .(Yayınlanmış, Yüksek Lisans Tezi) Gazi Üniversitesi, Ankara.
- MEB, (1992). *Çıracılık ve yaygın eğitimde gelişmeler*, Ankara: MEB

MEB, (2006). Çıraklık ve Yaygın Eğitim Genel Müdürlüğüne Bağlı Halk Eğitimi Merkezlerindeki Yöneticiler Dışında Görevli Diğer Personelin Görev, Yetki ve Sorumlulukları ile Belge ve Değerlendirmelere İlişkin Yönerge. (4235 Sayılı). Ankara MEB.

MEB, (2006).Yaygın Eğitim Kurumları Yönetmeliği. Ankara. MEB

MEB. (2019). Milli Eğitim Şuraları. <http://ttkb.meb.gov.tr/www/suralar/dosya/>

Öner, A. (2014). *Hayat boyu öğrenme sağlamasında halk eğitim merkezlerinin değerlendirilmesi*. (Yüksek Lisans Tezi, Yayınlanmış)Toros Üniversitesi, Mersin.

Özçayan, N.(2007). *Türkiye eğitim gönüllüleri vakfı (tegv) 'na bağlı düşler atölyesi programı'nın sanat eğitimindeki yeri ve önemi* (Yayınlanmış, Yüksek Lisans Tezi) Gazi Üniversitesi, Ankara.

Özpolat, A. (2009). *Büyümekte olan ülkelerde kadın eğitimi ile büyüme ve kalkınma arasındaki ilişki* (Yayınlanmış, Yüksek Lisans Tezi) ,Gaziantep Üniversitesi, Gaziantep.

Penirci, G. (2014). *Yetişkin eğitimi kurslarının yetişkin eğitimi ve yetişkin öğrenen kursların ilke ve özelliklerine göre incelenmesi* .(Yayınlanmış, Yüksek Lisans Tezi) Marmara Üniversitesi, İstanbul.

Riessman, C. K. (2008). Narrative methods for he human sciences. Thousand Oaks, CA: Sage.

Sağlamer, E.(1977). *İlköğretimde teftiş*. Ankara: Zerafs baskı.

Sert, N. (2017). *Sosyalleşme açısından etkinliklere katılım* (Yayınlanmış, Yüksek Lisans Tezi) , Ankara Üniversitesi, Ankara.

Sesveren, Z. (2004). *Yetişkin kadın eğitiminde meslek eğitim kurslarının istihdam açısından etkileri*. (Belmek örneği), (Yayımlanış, Yüksek Lisans Tezi) Ankara Üniversitesi, Ankara.

- Şirin, A. (2008). *Halk eğitim merkezlerinin sanat eğitimi bağlamında yetişkin eğitiminde yeri ve önemi* (Yayınlanmış, Yüksek Lisans Tezi), Selçuk Üniversitesi, Konya.
- Tezcan, F. (2012). *Yaşam boyu öğrenme ve yetişkin eğitimi / Halk eğitimi kurslarına katılan yetişkin öğrenenlerin güdüsel yönelimi*, (Muğla İli Merkez İlçe Kursları Örneği), (Yayınlanmış, Doktora Tezi) Ankara Üniversitesi, Ankara.
- Uysal, M. (2014). *Türkiye de kent sorunları ve yetişkin eğitimi* (Yayınlanmış, Doktora Tezi) Ankara Üniversitesi, Ankara.
- Wolcott, H. (2008). *Ethnography: A way of seeing*. 2: nd ed. *Walnut Creek, CA: AltaMira*.

EKLER

Ek:1 Köy kadın kursları

5 Bölüm

Köy Kadın Kursu Öğretmenlerine ilişkin Kurallar Köy Kadın Kursu Öğretmeni atanacaklarda aranan özel nitelikler 39. Köy kadın kursu veya köy kadın kursu merkezlerine öğretmen olarak atanacakların, aşağıda belirlenen özel nitelikleri taşımaları gerekir:

- (1) Kız Teknik Yüksek Öğretmen Okulu mezunu olmak veya
- (2) Kız Sanat Enstitüsü veya Kız Meslek Lisesi mezunu olmak veya
- (3) Kendisini öğretim yaptıracığı dalda ehil kılan bir kurstan veya deneyimden geçmiş olmak.

Köy kadın kursu öğretmenlerinin görevleri 40. Bir köy kadın kursu öğretmenin, bu Yasa ve yürürlükteki diğer yasa kurallarına bağlı kalmak koşuluyla, görevli olduğu köy kadın kursu merkezinde bulunduğu yerleşim yerindeki ilkokulun başöğretmenin veya varsa ortaokul müdürünün denetim ve gözetiminde ve önerilerine uygun olarak yürütmekle yükümlü olduğu görev ve işler şunlardır:

- (1) Değişik yaşlarda ve bilgi düzeylerinde bulunan kurs öğrencilerini, rehberlik görevi yaparak yetiştirmek;
- (2) Bakanlıkça saptanan program çerçevesinde ve görev yaptığı köyün yerel gereksinim ve özelliklerini de gözетerek eğitim ve öğretim etkinliğinde bulunmak;
- (3) Kurs merkezine ait araç, gereç ve kitaplardan en iyi şekilde yararlanılmasını ve bunların korunmasını sağlamak. Köy kadın kursu öğretmenlerinin yer değiştirmeleri 41. Köy kadın kursu öğretmenleri, Kamu Hizmeti Komisyonunca bu Yasanın 11'inci maddesindeki kurallar çerçevesinde bir köy kadın kursu merkezinden başka bir köy kadın kursu merkezine aktarılmak suretiyle yer değiştirmeye bağlı tutulabilirler. KKTC Öğretmenler Yasasından alınmıştır.

Ek:2 KKTC Milli Eğitim Bakanlığı İzin Belgesi

**KUZAY KIBRIS TÜRK CUMHURİYETİ
MİLLİ EĞİTİM VE KÜLTÜR BAKANLIĞI
MESLEKİ TEKNİK ÖĞRETİM DAİRESİ MÜDÜRLÜĞÜ**

Sayı : MTÖ.0.00-006-19-E.1004

19 Şubat 2019

Konu : Gülistan Tanışman'ın KKK Öğretmenleri
ile görüşmesi Hk.

Sayın Gülistan Tanışman

Müdürlüğümüze bağlı Köy Kadın Kursu öğretmenlerine yönelik olarak " Köy Kadın Kurslarına Devam Eden Kursiyerlerin Sanat Kursiyerlerin Sanat Kursları Konusundaki Görüşlerinin Değerlendirilmesi" konulu anket uygulama istemiyle izin talebinde bulunduğunuz.

Talebinizle ilgili olarak Talim ve Terbiye Dairesi Müdürlüğü'nce yapılan incelemede, çalışmanın gizlilik ve gönüllük ilkelerine riayet edilerek uygulanması uygun görülmüştür. Ancak uygulanmadan önce ilgili okul müdürlükleri ile işbirliğinde bulunup anketin ne zaman uygulanacağı birlikte saptanmalıdır. Keza , anket yapıldıktan sonra da sonuçlarının Talim ve Terbiye Dairesi Müdürlüğü' ne de ulaştırması gerekmektedir.

Bilgi edinmenizi ve gereğini saygılarımla rica ederim.

e-imzalıdır
Aytunç ŞİRKET
Müdür

Not: 93/2007 sayılı Elektronik İmza Yasası'nın 6.maddesi gereği bu belge elektronik imza ile imzalanmıştır.

ŞHT. Mehmet Hasan Tuna Sokak / Lefkoşa
Tel No: 2282257
Fax: 2282257

Bilgi için: Zehra LORDOĞLU
Arşiv Memuru

Ek: 3 Bilimsel Araştırmalar Etik Kurulu**BİLİMSEL ARAşTIRMALAR ETİK KURULU**

01.04.2019

Sayın Gülistan Tanışman

Bilimsel Araştırmalar Etik Kurulu'na yapmış olduğunuz YDÜ/EB/2019/278 proje numaralı ve **“KKTC’deki Köy Kadın Kurslarına Devam Eden Kursiyerlerin Sanat Kursları Konusundaki Görüşlerinin Değerlendirilmesi”** başlıklı proje önerisi kurulumuzca değerlendirilmiş olup, etik olarak uygun bulunmuştur. Bu yazı ile birlikte, başvuru formunuzda belirttiğiniz bilgilerin dışına çıkmamak suretiyle araştırmaya başlayabilirsiniz.

Doğent Doktor Direnç Kanol

Bilimsel Araştırmalar Etik Kurulu Raportörü

A handwritten signature in cursive script, reading 'Direnç Kanol'.

TURNITIN (Orjinallik Raporu)

KUZEY KIBRIS TÜRK CUMHURİYETİNDE KÖY KADIN KURSLARINA DEVAM EDEN KURSIYERLERİN SANAT KURSLARINA KATILMA AMAÇLARI

ORIGINALITY REPORT

13%

SIMILARITY INDEX

13%

INTERNET SOURCES

1%

PUBLICATIONS

%

STUDENT PAPERS

PRIMARY SOURCES

1

docs.neu.edu.tr

Internet Source

2%

2

hr.emu.edu.tr

Internet Source

1%

3

www.ktoeos.org

Internet Source

1%

4

acikarsiv.ankara.edu.tr

Internet Source

1%

5

www.dergi.adu.edu.tr

Internet Source

1%

6

acikerisim.bartın.edu.tr:8080

Internet Source

1%

7

eds356-g2.wikispaces.com

Internet Source

1%

8

www.nerc.com

Internet Source

1%